

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТА

Освітньо-професійна програма
«Економіка»
Спеціальність 051
«Економіка»
Група 2БЕП-32

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему: **«Управління ефективністю ПрАТ «Миронівська птахофабрика»
та обґрунтування напрямів її підвищення в сучасних умовах»**

Проектний матеріал складається з пояснювальної записки на 76 сторінках та
ілюстративного матеріалу

Студентка _____ (Кабрицька А.В.)

Керівник _____ (викладач II категорії Катан В.П.)

До захисту допущений

Завідувач кафедри _____ (Хачатурян О.В.)

Завідуючий відділенням _____ (Воронкова Ю.В.)

Захист « » _____ 20 р. Протокол ДКК № _____

Оцінка ДКК _____

Секретар ДКК _____

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТА

Відділення економічне

Кафедра Економіки

Освітньо - професійно програма «Економіка»

Спеціальність 051 «Економіка»

Форма навчання денна

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Заст. дир. з НВР Беркань І.В.

“ _____ ” _____ 20 ____ р.

З А В Д А Н Н Я
на кваліфікаційну роботу бакалавра

Студенці Кабрицькій Алевтині Володимирівні
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Тема кваліфікаційної роботи «Управління ефективністю ПрАТ «Миронівська птахофабрика» та обґрунтування напрямів її підвищення в сучасних умовах»

1. Затверджена наказом по коледжу № 235 -А2-ОД від 17.10.2022 р
2. Термін подання студентом закінченої роботи «08» червня 2023 р.
3. Вихідні дані до роботи: звітність підприємства за 2 роки; характеристика та історія підприємства; наукові публікації та підручники; методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра.

4. Зміст роботи (перелік питань, що підлягають розгляду): теоретичні засади підвищення ефективності підприємства в сучасних умовах; діагностика стану ПрАТ «Миронівська птахофабрика» та розвитку галузі з виробництва м'яса птиці України; обґрунтування напрямів підвищення ефективності ПрАТ «Миронівська птахофабрика»

5. Перелік графічного матеріалу: мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження; система управління ефективністю та результативністю діяльності організації; напрями оцінки ефективності діяльності підприємства; вектори підвищення економічної ефективності підприємств; дані про поголів'я птиці, виробництво м'яса та яєць в Україні; основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності

ПрАТ «Миронівська птахофабрика»; витрати підприємства за рік до та після впровадження заходу; формування грошового потоку від операційної діяльності при впровадженні проекту; розрахунок ефективності проекту; вплив запропонованого заходу на основні техніко-економічні показники діяльності ПрАТ «Миронівська птахофабрика»; основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Миронівська птахофабрика» до та після впровадження заходу

6. Консультанти з окремих розділів роботи:

Розділ	Консультант (вчене звання, ПП)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання – «__» _____ 20__ р.

Керівник _____ (викладач II категорії Катан В.П.)

Завдання прийняла до виконання _____ (Кабрицька А.В.)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи
1.	Опрацювання наукових літературних джерел	
2.	Підготовка теоретичної частини роботи	
3.	Діагностика внутрішнього стану та зовнішнього середовища підприємства	
4.	Аналіз ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства	
5.	Розробка і обґрунтування проекту	
6.	Оформлення пояснювальної записки	

Студентка _____
(підпис)

(Кабрицька А.В.)

Керівник роботи _____ (викладач II категорії Катан В.П.)
(підпис)

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу бакалавра

КРБ містить 76 сторінок, 29 таблиць, 3 рисунки, список використаних джерел з 30 найменувань, 11 додатків.

Метою виконання роботи є дослідження теоретико-методичних основ управління ефективністю підприємства та обґрунтування напрямів її підвищення на ПрАТ «Миронівська птахофабрика» в сучасних умовах.

Об'єктом аналізу, узагальнень і дослідження виступає господарська діяльність ПрАТ «Миронівська птахофабрика».

Предметом дослідження є управління ефективністю ПрАТ «Миронівська птахофабрика».

Завданням роботи передбачено дослідити теоретичні та методичні основи управління ефективністю підприємства; провести діагностику стану та перспектив розвитку галузі з виробництва м'яса птиці України; представити техніко-економічну характеристику ПрАТ «Миронівська птахофабрика» та визначити специфіку його розвитку; провести економічну діагностику стану ПрАТ «Миронівська птахофабрика»; здійснити оцінку ефективності ПрАТ «Миронівська птахофабрика»; визначити напрями підвищення ефективності ПрАТ «Миронівська птахофабрика»; обґрунтувати проект з підвищення ефективності ПрАТ «Миронівська птахофабрика».

За результатами виконаної роботи сформульовані висновки щодо напрямів підвищення ефективності ПрАТ «Миронівська птахофабрика». Одержані результати можуть бути використані на підприємстві як заходи по вдосконаленню його роботи.

Рік виконання роботи 2023.

Рік захисту роботи 2023.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	8
1.1. Сутність та особливості управління ефективністю підприємства в сучасних умовах	8
1.2. Методичні підходи щодо оцінки ефективності підприємств	16
1.3. Напрями підвищення ефективності агропродовольчого підприємства	23
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА СТАНУ ПРАТ «МИРОНІВСЬКА ПТАХОФАБРИКА» ТА РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ З ВИРОБНИЦТВА М'ЯСА ПТИЦІ УКРАЇНИ	28
2.1. Стан та перспективи розвитку галузі з виробництва м'яса птиці України	28
2.2. Історія розвитку та характеристика ПрАТ «Миронівська птахофабрика»	36
2.3. Діагностика внутрішнього стану ПрАТ «Миронівська птахофабрика»	39
Висновки до розділу 2	58
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАТ «МИРОНІВСЬКА ПТАХОФАБРИКА»	60
Висновки до розділу 3	70
Висновок	71
Список використаних джерел	74
Додатки	

Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дат			
Розроб.							
Перев.							
Реценз							
Н. Контр.							
Затв.							
					Лит.	Лист	Листів
						5	75
					БЕП32.11.000.КРБ		

ВСТУП

Тема підвищення ефективності підприємства є дуже актуальною і важливою. У сучасних умовах підприємства змагаються за клієнтів і ресурси на міжнародному рівні. Підвищення ефективності дозволяє підприємствам бути конкурентоспроможними, займати лідерські позиції на ринку та збільшувати свою частку.

Споживачі стають все вибагливішими і очікують високої якості товарів і послуг, оперативності, інноваційності та індивідуалізації. Підприємства повинні забезпечити високу ефективність своєї діяльності, щоб задовольнити потреби клієнтів і зберегти їх лояльність.

Підприємства стикаються з постійним тиском на зниження витрат і ефективну використання ресурсів. Підвищення ефективності дозволяє оптимізувати процеси виробництва, знизити витрати на енергію, сировину та інші ресурси. Технологічний прогрес швидко розвивається, і підприємства повинні впроваджувати нові технології та інноваційні рішення для поліпшення своїх процесів та продуктів. Ефективне використання технологій допомагає підприємствам залишатися попереду конкурентів.

З іншого боку, вимоги до підприємств з погляду екологічної сталості, етичного ведення бізнесу та соціальної відповідальності зростають. Підвищення ефективності дозволяє зменшити негативний вплив на довкілля, покращити умови праці та сприяти розвитку спільнот.

Підвищення ефективності дозволяє підприємствам бути конкурентними на ринку. Висока ефективність означає, що підприємство може пропонувати товари і послуги вищої якості, за більш привабливими цінами або з більш швидкими термінами постачання, що надає йому перевагу над конкурентами.

Ефективність спрямована на оптимізацію робочих процесів, використання ресурсів та зменшення непродуктивних витрат. Підвищення ефективності дозволяє підприємствам знизити витрати на сировину, енергію, працю та інші ресурси, що позитивно впливає на їхню прибутковість.

					БЕП32.11.000.КРБ	Лист
						6
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

Також підвищення ефективності сприяє зростанню прибутків підприємства. Заощадження витрат, оптимізація процесів і підвищення продуктивності дозволяють збільшити чистий прибуток і покращити фінансовий стан підприємства.

Тобто підвищення ефективності підприємства має значення для його конкурентоспроможності, збереження ресурсів, відповідності вимогам ринку та соціальній відповідальності. Впровадження ефективних стратегій і інструментів для оптимізації роботи підприємства може призвести до покращення результативності та досягнення сталого розвитку.

Метою даної роботи є дослідження теоретико-методичних основ управління ефективністю підприємства та обґрунтування напрямів її підвищення на ПрАТ «Миронівська птахофабрика» в сучасних умовах.

Відповідно до мети у роботі поставлені і вирішені наступні завдання:

- дослідити теоретичні та методичні основи управління ефективністю підприємства;
- провести діагностику стану та перспектив розвитку галузі з виробництва м'яса птиці України;
- представити техніко-економічну характеристику ПрАТ «Миронівська птахофабрика» та визначити специфіку його розвитку;
- провести економічну діагностику стану ПрАТ «Миронівська птахофабрика»;
- здійснити оцінку ефективності ПрАТ «Миронівська птахофабрика»;
- визначити напрями підвищення ефективності ПрАТ «Миронівська птахофабрика»;
- обґрунтувати проект з підвищення ефективності підприємства.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ПрАТ «Миронівська птахофабрика».

Предмет дослідження – управління ефективністю ПрАТ «Миронівська птахофабрика».

					БЕП32.11.000.КРБ	Лист
						7
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

1.1. Сутність та особливості управління ефективністю підприємства в сучасних умовах

Термін «ефективність» походить від латинського слова «efficere», що означає «здійснювати» або «досягати». Поняття ефективності виникло в економічній науці і отримало широке застосування у різних сферах діяльності. Історія терміну «ефективність» пов'язана з розвитком науково-технічного прогресу і появою промисловості. У XIX столітті, з початком індустріальної революції, ефективність стала ключовим питанням для підприємств, які прагнули збільшити виробничі потужності і максимізувати свій прибуток.

Поняття ефективності отримало наукове обґрунтування у другій половині XX століття в результаті розвитку теорії управління і економіки. Вчені почали вивчати питання оптимального використання ресурсів і досягнення максимальних результатів в умовах обмежень.

Сучасне розуміння ефективності охоплює не тільки економічний аспект, але й соціальний і екологічний. Ефективність визначається як здатність досягти бажаних результатів з мінімальними витратами ресурсів, при цьому забезпечуючи стійкий розвиток та задоволення потреб суспільства.

Дослідженню сутності поняття «ефективність», діагностиці ефективності підприємств, управлінню ефективністю та обґрунтуванню напрямів підвищення ефективності компаній присвячені роботи таких вчених, як В.Г. Андрійчук [1], Н. М. Архіпова [2], А.А. Ващенко [3], Т.А. Говорушко і Н. І. Климаш [4], А.Г. Гончарук [5], А.П. Гречан і Н. Й. Радіонова [6], А.В. Гречко і А.С. Гречухін [7], А.О. Заїнчковський [8], Т. Косянчук і С. Кучма [9], О. І. Олексюк [10], В. І. Отенко [11], К.Мерчант

[12], Р.С. Каплан і Д.П. Нортон [13; 14], С. М. Пилипенко [15], О. М. Савицька і В. О. Салабай [16], А.О. Ярославський [17] тощо.

В сучасному діловому середовищі поняття ефективності широко використовується в управлінні підприємствами, проектами, процесами та різними організаціями. Воно стало важливим критерієм успіху і забезпечує конкурентні переваги тим, хто досягає найкращих результатів при оптимальному використанні ресурсів.

Ефективність, як інтегрована економічна категорія, відображає «виробничі відносини щодо економії сукупних затрат уречевленої та живої праці на отримання кінцевого позитивного результату» [17, с. 174].

На думку С. М. Пилипенко, при оцінюванні результатів діяльності підприємства слід розглядати економічну, організаційну, соціальну ефективність [15, с. 453]. Під організаційною ефективністю автор розуміє «якість побудови організації та системи її управління, процес прийняття управлінських рішень, реакцію на організаційні зміни».

Ефективність може бути оцінена на різних рівнях організацій, включаючи стратегічний, тактичний і оперативний рівні. Кожен рівень має свої особливості і фактори, які впливають на ефективність. Нижче наведено загальний огляд ефективності на різних рівнях організацій:

1. Стратегічний рівень:

– Ефективність стратегічного рівня визначається здатністю організації до досягнення своїх стратегічних цілей і задач. Це може включати збільшення ринкової частки, розширення географічного присутності, диверсифікацію продуктів тощо.

– Ефективність стратегічного рівня також оцінюється здатністю організації адаптуватися до змін в зовнішньому середовищі і впроваджувати інновації, щоб забезпечити довгострокову стійкість і конкурентоспроможність.

2. Тактичний рівень:

– Ефективність на тактичному рівні визначається здатністю організації до ефективного використання своїх ресурсів для досягнення стратегічних цілей. Це включає планування, організацію та керування різними функціональними областями, такими як виробництво, маркетинг, фінанси, персонал і т.д.

– На тактичному рівні оцінюється ефективність використання ресурсів, відповідність виробничих і маркетингових планів, оптимальне управління запасами і витратами, а також забезпечення якості продукції або послуг.

3. Оперативний рівень:

– Ефективність на оперативному рівні пов'язана з ефективним виконанням рутинних операційних процесів і завдань. Це може включати виробництво товарів, надання послуг, управління проектами, обслуговування клієнтів і т.д.

– Ефективність на оперативному рівні оцінюється шляхом вимірювання показників продуктивності, таких як виконання плану, якість виробництва, зниження виробничих витрат, оптимізація робочих процесів тощо.

На кожному рівні ефективність вимірюється відповідно до встановлених цілей і завдань. Використовуються різні ключові показники продуктивності та методи оцінки, такі як фінансові показники, рейтингові системи, балансові картки, аналіз пропускну здатності, оцінка якості тощо. Підвищення ефективності на кожному рівні допомагає підприємствам досягати кращих результатів і забезпечувати стійкий розвиток.

Економічна та соціальна ефективність – це дві взаємопов'язані, але в той же час відмінні концепції, що використовуються для оцінки успішності діяльності підприємства або організації.

Економічна ефективність вимірюється з точки зору досягнення максимального результату при мінімальних витратах. Вона оцінюється за допомогою фінансових показників і метрик, таких як чистий прибуток,

рентабельність капіталу, віддача від інвестицій, економія виробничих витрат тощо. Економічна ефективність показує, наскільки ефективно використовуються ресурси підприємства для отримання фінансового результату.

Соціальна ефективність оцінює вплив діяльності підприємства на суспільство та враховує важливі аспекти, такі як вплив на співробітників, споживачів, місцеву спільноту, довкілля та інші зацікавлені сторони. Вимірювання соціальної ефективності може включати оцінку рівня задоволення споживачів, показників зайнятості, сприяння соціальному розвитку, дотримання стандартів екологічної безпеки тощо.

Залежно від сфери діяльності та цілей організації, рівень приділення уваги економічній та соціальній ефективності може варіюватися. Однак, важливо зазначити, що економічна та соціальна ефективність не є взаємовиключними концепціями, і успішна організація повинна прагнути досягти обох цих аспектів. Рациональне використання ресурсів, створення стійких фінансових результатів і одночасно врахування соціальних питань та впливу на спільноту допомагають підприємству стати успішним і визнаним.

Доволі розгалуженою є класифікація видів ефективності операційної діяльності підприємств, запропонована Н. М. Архіповим [2, с. 24–25]. Серед ключових груп показників ефективності операційної діяльності автор виділяє:

1. За рівнем об'єкта господарювання – показники ефективності підприємства, структурного підрозділу, окремих видів продукції.
2. Залежно від сфери визначення та прояву – показники комерційної, соціально-економічної, екологічно-економічної ефективності.
3. За видами господарської діяльності – показники ефективності торговельної, виробничої, орендної діяльності.
4. За ступенем охоплення ресурсів – показники ефективності основних засобів, оборотних активів, трудових ресурсів, нематеріальних активів [4, с. 22–23].

Крім цього Н. М. Архіпов виокремлює [4] «за характером здійснюваних витрат – показники ефективності застосовуваних і спожитих ресурсів; за основними бізнес-процесами – показники ефективності дослідження ринку, закупівлі, транспортування, зберігання, реалізації товарів; за стейкхолдерами – показники ефективності для власників, постачальників, персоналу, покупців, кредиторів-постачальників, держави» [18].

Ефективність підприємства – це міра, яка вказує на те, наскільки успішно підприємство використовує свої ресурси для досягнення поставлених цілей і отримання максимального результату. Це оцінка, яка вимірює відповідність між використанням ресурсів (таких як праця, капітал, матеріали) і отриманими результатами (такими як прибуток, продуктивність, якість продукції).

Як зазначають Б.О. Жнякін та В.В.Краснова «ефективність – це співвідношення результату (ефекту) з витратами, що викликали цей ефект» [19]. У наукових роботах В. Кулішова [20] поняття «ефективність» також передовсім характеризує співвідношення результатів та витрат.

Натомість О.І. Олексюк трактує поняття ефективності «як категорія, що виражає собою дійсну сукупність властивостей і параметрів підприємства, які виражають якість його роботи, економічність витрачання ресурсів, раціональність організації технології виготовлення продукції, повноту використання обладнання та робочого часу, продуктивність праці тощо» [10].

Висока ефективність підприємства дозволяє досягти більшого прибутку, залучити і утримувати клієнтів, збільшити свою частку на ринку та забезпечити стійкий розвиток. Водночас, недостатня ефективність може призвести до збитків, втрати конкурентоспроможності та негативного впливу на репутацію підприємства.

Управління ефективністю підприємства – це систематичний процес планування, контролю та керування, спрямований на досягнення максимальної продуктивності, якості та рентабельності діяльності

підприємства. Сутність управління ефективністю полягає в оптимізації використання ресурсів та процесів, забезпеченні досягнення поставлених цілей та вимог ринку, а також в постійному покращенні результатів діяльності.

Управління ефективністю включає всі аспекти діяльності підприємства, включаючи фінанси, виробництво, маркетинг, ресурси та людський потенціал. Воно забезпечує збалансований підхід до керування різними аспектами підприємства для досягнення загальних цілей.

Управління ефективністю передбачає систематичний збір та аналіз даних про фінансові результати, продуктивність, якість, задоволеність клієнтів та інші показники. Це дозволяє виявляти проблемні сфери, визначати пріоритети та приймати обґрунтовані рішення. Управління ефективністю пов'язане з розробкою та реалізацією стратегії підприємства. Це включає визначення місії, цілей, стратегічних напрямків та ресурсів, необхідних для досягнення успіху.

Управління ефективністю передбачає культуру постійного покращення, де кожен співробітник підприємства вносить свій внесок до оптимізації процесів та результатів. Це включає застосування методів та інструментів, таких як Lean-принципи, Six Sigma, Kaizen, щоб виявляти й усувати недоліки та ефективно використовувати можливості для поліпшення.

Також управління ефективністю вимагає активної участі персоналу на всіх рівнях. Працівники повинні мати чітке розуміння цілей підприємства та своєї ролі в їх досягненні. Залучення персоналу до процесу прийняття рішень та пропагування ініціатив сприяє покращенню ефективності та мотивації працівників.

Т.І. Батракова зазначає, що «успішне функціонування системи управління ефективністю діяльності підприємства багато в чому визначається ефективністю її організаційного забезпечення. Система організаційного забезпечення управління ефективністю діяльності підприємств є взаємопов'язаною сукупністю внутрішніх структурних служб і

					БЕП32.11.001.КРБ	Лист
						33
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

підрозділів підприємства, які забезпечують розробку і прийняття управлінських рішень з окремих питань планування, формування, розподілу і використання прибутку і несуть відповідальність за результати цих рішень» [21].

Управління ефективністю підприємства є комплексним підходом до розробки та впровадження управлінських рішень, спрямованих на досягнення максимального економічного ефекту в усіх аспектах діяльності підприємства. Воно вимагає від менеджменту уміння розпізнати потенціал підприємства, визначати його сильні сторони та можливості, а також встановлювати шляхи його реалізації з метою досягнення максимальної ефективності.

Як зазначають Т.В. Назарчук і О.М. Косіюк «управління ефективністю та результативністю – це комплексна система, яка охоплює усі стадії кругообігу капіталу, усі процеси формування і використання потенціалу організації, що забезпечує гармонізацію інтересів усіх учасників суспільних відносин. Вона включає: управління цільовими установками і стратегіями, матеріально-фінансовими потоками, людьми, процесами, інформаційними потоками та комунікаційними зв'язками» [22].

У загальному вигляді управління ефективністю та результативністю ґрунтується на виконанні чотирьох основних функцій менеджменту (рис. 1.1).

Управління ефективністю організації базується на системі принципів та методів, що охоплюють такі аспекти діяльності, як фінансове управління, оптимізація процесів, використання ресурсів, контроль та оцінка результатів. Важливим елементом є також управління якістю продукції чи послуг, задоволення потреб клієнтів, розвиток інноваційних рішень та стратегічне планування.

Рис.1.2 Система управління ефективністю та результативністю діяльності організації [22]

Управлінські рішення повинні ґрунтуватися на аналізі даних, використовувати методи прогнозування та моделювання, а також враховувати зовнішнє середовище, конкурентний ринок та потреби споживачів. Метою управління ефективністю є забезпечення стабільного зростання підприємства, максимізація його прибутковості та досягнення конкурентних переваг.

Ключовим завданням управління ефективністю організації є постійне вдосконалення та адаптація стратегій, методів та процесів з метою забезпечення оптимального використання ресурсів, зниження витрат, підвищення якості та результативності діяльності.

Таким чином, управління ефективністю підприємства є критично важливим для досягнення успіху та конкурентоспроможності. Це вимагає

систематичного планування, моніторингу та аналізу, стратегічного підходу, постійного покращення та залучення персоналу. Забезпечення ефективності допомагає підприємствам досягати поставлених цілей, оптимізувати ресурси та процеси, забезпечувати стабільність та розвиток.

1.2. Методичні підходи щодо оцінки ефективності підприємств

Ефективність підприємства може бути виміряна різними показниками, такими як рентабельність, продуктивність праці, відношення витрат до виручки, ринкова частка, клієнтське задоволення тощо. Оцінка ефективності підприємства зазвичай використовується для порівняння результатів діяльності підприємства з його цілями, зовнішніми стандартами або з іншими підприємствами у тій же галузі.

Економічна ефективність підприємства залежить від різноманітних факторів, що впливають на його фінансові результати та здатність досягти максимальної прибутковості. Деякі з ключових чинників економічної ефективності підприємства включають:

1. Ефективне управління ресурсами. Ефективне використання фінансових, людських, матеріальних та інших ресурсів є важливим фактором економічної ефективності. Це включає оптимізацію витрат, контроль над запасами, раціональне використання робочої сили та ефективне використання технологій.

2. Інноваційність. Підприємства, які активно впроваджують інновації, мають потенціал збільшити свою ефективність. Інновації можуть включати нові технології, продукти, процеси або методи управління, які дозволяють підприємству зайняти конкурентну позицію на ринку і забезпечити зростання прибутковості.

3. Конкурентоспроможність. Підприємства, які успішно конкурують на ринку і здатні привертати клієнтів, мають більшу економічну ефективність. Це включає розуміння потреб споживачів, розробку якісних продуктів або

послуг, ефективну маркетингову стратегію та встановлення конкурентоспроможних цін.

4. Фінансовий менеджмент. Ефективне фінансове управління, включаючи планування бюджету, контроль над фінансовими потоками, управління кредитами та інвестиціями, допомагає забезпечити стійку фінансову позицію підприємства і забезпечити його економічну ефективність.

5. Продуктивність. Ефективне використання робочої сили і машини-обладнання є важливим аспектом економічної ефективності. Підприємства повинні забезпечувати ефективну організацію праці, надавати необхідні ресурси та стимулювати продуктивність працівників.

6. Співпраця з партнерами. Встановлення та підтримка ефективних партнерських відносин з постачальниками, дистриб'юторами та іншими бізнес-партнерами може сприяти зниженню витрат, підвищенню якості продукції та розширенню ринкової присутності.

7. Стратегічне планування. Розробка чіткої стратегії розвитку і виконання стратегічних цілей допомагають підприємству спрямовувати свої зусилля на найбільш значущі аспекти і досягати бажаних результатів.

Інші фактори, такі як якість продукції, управління якістю, ринкова аналітика, реагування на зміни в економічному середовищі та технологічній сфері, також впливають на економічну ефективність підприємства.

Загальна методологія визначення ефективності може бути визначена таким співвідношенням:

$$F=E/P, \quad (1.1)$$

де F – ефективність;

E – ефект (результати);

P – витрати (ресурси).

Оцінка ефективності підприємств може здійснюватись за допомогою різних методичних підходів, які дозволяють оцінити різні аспекти його

діяльності. Ось декілька методичних підходів, які широко використовуються для оцінки ефективності підприємств:

1. Фінансовий аналіз: Цей підхід базується на аналізі фінансових показників підприємства, таких як дохід, прибуток, рентабельність, оборотність активів та інші. Він дозволяє зробити висновки про фінансову стабільність та прибутковість підприємства.

2. Балансовий підхід: Цей підхід базується на аналізі балансу підприємства та виявленні різниці між активами та зобов'язаннями. Він дозволяє оцінити фінансову стійкість та платоспроможність підприємства.

3. Економіко-математичні моделі: Цей підхід використовує математичні моделі та методи для оцінки ефективності підприємства. Він дозволяє провести різні розрахунки та сценарії, щоб оцінити вплив різних факторів на ефективність підприємства.

4. Бенчмаркінг: Цей підхід полягає в порівнянні показників ефективності підприємства з показниками конкурентів або інших успішних підприємств у тій же галузі. Це дозволяє виявити слабкі місця та знайти шляхи для поліпшення ефективності.

5. Системний підхід: Цей підхід полягає в оцінці ефективності підприємства як інтегрованої системи, враховуючи взаємозв'язки між різними його складовими. Він дозволяє оцінити ефективність підприємства з урахуванням його стратегічних цілей, процесів та ресурсів.

6. Методи балансування показників: Цей підхід використовує систему ключових показників ефективності (KPI), які відображають різні аспекти діяльності підприємства. Він дозволяє встановити цілі для кожного показника та контролювати їх досягнення.

Ці методичні підходи можуть використовуватися окремо або в комбінації для оцінки ефективності підприємства з різних аспектів. Кожен з них має свої переваги та обмеження, тому вибір методу залежить від конкретних цілей та контексту оцінки.

У економічній літературі різні автори запропонували різноманітні системи показників для оцінки ефективності підприємства. Наприклад, Покропивний С.Ф. визначає такі групи показників [23]:

1. Показники прибутковості: вони відображають здатність підприємства генерувати прибуток від своєї діяльності. До цих показників можуть належати рентабельність активів, рентабельність продукції, чистий прибуток тощо.

2. Показники ліквідності та платоспроможності: вони відображають здатність підприємства вчасно виконувати фінансові зобов'язання та забезпечувати поточну ліквідність. Сюди можуть включатись показники, які оцінюють оборотність активів, платіжну дисципліну, ступінь покриття зобов'язань тощо.

3. Показники стійкості: вони відображають фінансову стабільність підприємства та його здатність витримувати зовнішні впливи та ризики. Сюди можуть належати показники, що оцінюють фінансову незалежність, коефіцієнти фінансової стійкості, забезпеченість резервами тощо.

Враховуючи ці групи показників, можна оцінити різні аспекти ефективності підприємства, такі як дохідність, фінансова стійкість, ризики та ліквідність. Вибір конкретних показників для оцінки ефективності залежить від специфіки підприємства та його цілей.

На рисунку 1.3 узагальнено напрями оцінки ефективності діяльності підприємства, які базуються на чотирьох підходах: ресурсному, витратному, ресурсно-витратному і цільовому.

Рис. 1.2. Напрями оцінки ефективності діяльності підприємства [24].

Нозглянемо кожен з них докладніше:

1. Ресурсний підхід – у цьому підході економічний результат підприємства порівнюється з економічною оцінкою використаних виробничих ресурсів. Така оцінка дає змогу визначити, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для досягнення певного результату.

2. Витратний підхід – економічний результат порівнюється з поточними витратами, які безпосередньо пов'язані з його досягненням. Оцінка ефективності здійснюється на основі того, скільки витрат зроблено для отримання певного результату.

3. Ресурсно-витратний підхід – є компромісом між ресурсним і витратним підходами. Він враховує як оцінку використаних ресурсів, так і оцінку поточних витрат. Проте важливо бути уважним при застосуванні

цього підходу, оскільки може виникнути проблема подвійного рахунку і значного впливу галузевих особливостей виробництва.

4. Цільовий підхід – ефективність визначається як ступінь досягнення цільових параметрів функціонування підприємства. Результат і цільове значення показника виражаються в одиницях виміру, що дозволяє прямо порівнювати їх.

Ці чотири підходи дають можливість оцінювати ефективність підприємства з різних перспектив і залежно від поставлених цілей. Вибір конкретного підходу залежить від конкретних умов і завдань, що стоять перед підприємством.

Система показників оцінки ефективності підприємства представлена у табл. 1.1.

Включення показників, які базуються на внутрішньо-управлінській обліковій інформації, а також результатів спеціальних апаратурних і статистичних вимірів, дозволяє отримати комплексну оцінку ефективності використання елементів та функціонування операційної системи підприємства в цілому. Внутрішньо-управлінська облікова інформація може включати дані про витрати, виробничі потужності, обсяги виробництва та реалізації, які дозволяють оцінити внутрішні процеси підприємства.

Застосування спеціальних показників може включати вимірювання продуктивності, якість виробництва, рівень використання ресурсів, аналіз даних про використання енергії та витрати на виробництво. Ці дані надають більш об'єктивну і точну оцінку ефективності підприємства, оскільки базуються на вимірюваннях і спостереженнях, проведених у реальному часі.

Таблиця 1.1

Система показників для оцінювання ефективності діяльності підприємства

Показники ефективності використання активів підприємства	Показники ефективності використання оборотних фондів	– Коефіцієнт оборотності оборотних коштів – Тривалість обороту запасів – Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості – Коефіцієнт оборотності запасів – Показник відносного вивільнення оборотних коштів
	Показники ефективності використання основних фондів	– Фондовіддача активної частини основних фондів – Фондомісткість чистої продукції – Рентабельність основних фондів – Енергоефективність
Показники ефективності використання ресурсів підприємства	Показники ефективності використання ресурсів праці	– Продуктивність праці – Рентабельність витрат на персонал – Трудомісткість продукції – Фондоозброєність – Відносне вивільнення працівників – Частка приросту продукції за рахунок зростання продуктивності праці – Економія фонду оплати праці
	Показники ефективності використання матеріальних ресурсів	– Матеріаломісткість продукції – Матеріаловіддача – Економія матеріальних витрат та енергії – Коефіцієнт вилучення корисних компонентів із сировини
Цілеоцінні показники ефективності операційної діяльності підприємства	– Виконання плану з обсягу товарної продукції – Виконання плану з обсягу реалізованої продукції – Виконання плану з генерації необхідного обсягу доходу від основної діяльності – Виконання плану з генерації чистого прибутку від основної діяльності	
Узагальнюючі показники ефективності операційної (виробничої) діяльності	– Рентабельність операційної діяльності – Виробництво продукції на одиницю витрат ресурсів – Витрати на одиницю товарної продукції – Рентабельність виробництва – Рентабельність продажів – Продуктивність операційної системи (співвідношення доходів від операційної діяльності до операційних витрат за період)	

Джерело: [22].

Загальна система показників оцінювання економічної ефективності операційної діяльності підприємства, що включає як внутрішньо-управлінську облікову інформацію, так і результати апаратурних і

статистичних вимірів, дозволяє здійснити комплексну оцінку різних аспектів функціонування підприємства з метою покращення його ефективності.

1.3. Напрями підвищення ефективності агропродовольчого підприємства

Підвищення ефективності підприємства є важливим завданням для досягнення конкурентоспроможності і стабільності. Це може бути досягнуто шляхом вдосконалення бізнес-процесів, оптимізації використання ресурсів, впровадження нових технологій, підвищення якості продукції та послуг, удосконалення управління та прийняття стратегічних рішень.

Напрями підвищення ефективності агропродовольчого підприємства можуть бути різноманітні і залежать від конкретних умов і потреб підприємства. Однак, основні напрями підвищення ефективності в цій галузі можуть включати:

1. Модернізація технологій: використання сучасних технологій та обладнання може покращити продуктивність, якість та ефективність виробництва. Наприклад, впровадження автоматизованих систем контролю та моніторингу, використання точного землеробства або розумної сільськогосподарської техніки.

2. Оптимізація управління ресурсами: ефективне використання ресурсів, таких як земля, вода, добрива та енергія, може допомогти знизити витрати та підвищити продуктивність. Впровадження системи енергозбереження, використання екологічно чистих технологій або вдосконалення системи іригації можуть бути ефективними стратегіями.

3. Управління якістю: забезпечення високої якості продукції є ключовим фактором успіху агропродовольчого підприємства. Впровадження системи контролю якості, сертифікація, дотримання стандартів безпеки та впровадження сучасних методів обробки та зберігання можуть поліпшити якість продукції.

4. Розвиток людського капіталу: інвестування в навчання та розвиток персоналу сприяє підвищенню кваліфікації працівників та покращує ефективність виробничих процесів. Створення мотивуючої робочої атмосфери, залучення працівників до процесу прийняття рішень та стимулювання творчого мислення можуть сприяти розвитку трудового потенціалу.

5. Розширення асортименту продукції: розширення асортименту продукції може розширити ринкові можливості підприємства та забезпечити додаткові джерела доходу. Диверсифікація продукції, включення екологічно чистої або органічної продукції, розвиток нових напрямків можуть бути ефективними стратегіями.

6. Маркетинг та розвиток ринків: активне просування продукції на ринку, впровадження маркетингових стратегій, дослідження та розвиток нових ринків можуть забезпечити стабільний попит на продукцію підприємства та сприяти його ефективності.

7. Співпраця та партнерство: розвиток співпраці з іншими підприємствами, постачальниками, дистриб'юторами та науковими установами може забезпечити доступ до нових технологій, ринків та ресурсів. Створення партнерських відносин та мережі співробітництва може збільшити ефективність підприємства.

Важливо пам'ятати, що конкретні напрями підвищення ефективності будуть залежати від особливостей кожного агропродовольчого підприємства, його цілей, ресурсів та конкурентного оточення. Пріоритетні напрями можуть змінюватися з часом і вимагати постійного аналізу та оновлення стратегій.

Напоями підвищення ефективності роботи підприємства визначаються шляхом аналізу всіх складових його діяльності з використанням чинників (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Вектори підвищення економічної ефективності підприємств [25]

Запровадження ефективного менеджменту у всіх підрозділах та етапах виробничого процесу сприяє покращенню показників економічної ефективності функціонування підприємства. Для досягнення цього можуть бути вжиті наступні заходи:

1. Мотивація працівників – забезпечення стимулів для активної участі працівників у процесі управління підприємством, посилення мотивації до створення та впровадження інноваційних підходів. Це може включати систему преміювання за досягнення показників ефективності, можливості професійного росту та розвитку, участь у прийнятті управлінських рішень тощо.

2. Підвищення технічного рівня – застосування сучасних технологій, впровадження нових технічних рішень та обладнання, що дозволяє поліпшити продуктивність та якість виробництва.

3. Вдосконалення управління та організації виробництва – впровадження ефективних систем управління, планування та контролю, забезпечення оптимального розподілу ресурсів, удосконалення логістики та ланцюга постачання, зменшення часу циклу виробництва та впровадження методів оптимізації робочих процесів.

4. Зміна обсягу і структури виробництва – аналіз потреб ринку та споживачів, забезпечення гнучкості виробництва для адаптації до змін попиту, пошук нових ринкових можливостей та розширення асортименту продукції.

5. Рациональне використання матеріальних ресурсів – аналіз причин втрат та нераціонального використання ресурсів, встановлення обґрунтованих норм витрат матеріалів, організація використання вторинних ресурсів, створення системи заохочення за економію сировини, енергії та матеріалів.

6. Використання сучасних високотехнологічних матеріалів – дослідження та впровадження нових матеріалів, які можуть покращити характеристики продукції, забезпечити енергоефективність, тривалість служби та інші переваги.

Впровадження цих заходів сприятиме покращенню економічної ефективності підприємства та забезпеченню стійкого розвитку.

Висновки до розділу 1

Оцінка та підвищення економічної ефективності підприємства є ключовими аспектами його успішної діяльності. Економічна ефективність підприємства визначається його здатністю генерувати прибуток та забезпечувати позитивні фінансові результати. Вона вимірюється різними

показниками, такими як рентабельність, оборотність активів, рівень інвестиційної доцільності та інші.

Оцінка економічної ефективності підприємства вимагає зібрання та аналізу різних даних, включаючи фінансову звітність, витрати, доходи, обсяги продажів та інші показники. Це дозволяє зрозуміти сильні та слабкі сторони підприємства та виявити можливості для поліпшення.

Підвищення економічної ефективності підприємства передбачає прийняття заходів для збільшення доходів, зниження витрат та оптимізації виробничих процесів. Це може включати вдосконалення управління фінансами, оптимізацію постачання та логістики, впровадження нових технологій та підвищення продуктивності праці.

Ефективне управління ресурсами та планування діяльності підприємства є ключовими факторами для досягнення економічної ефективності. Це включає раціональне використання фінансових, людських та матеріальних ресурсів, а також розробку стратегій та планів, спрямованих на досягнення поставлених цілей.

Постійний моніторинг та аналіз економічної ефективності підприємства дозволяють виявляти тенденції, визначати проблемні сфери та приймати своєчасні рішення для поліпшення результатів. Регулярна оцінка та коригування стратегії дозволяють підприємству адаптуватися до змінних умов ринку та забезпечити стабільність та конкурентоспроможність.

Ефективність є критичним фактором для успіху підприємства. Вона вимагає систематичного аналізу, управління ресурсами та прийняття ефективних рішень для досягнення поставлених цілей. Підприємствам слід постійно працювати над вдосконаленням своєї ефективності, забезпечуючи стабільність та конкурентоспроможність на ринку.

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА СТАНУ ПРАТ «МИРОНІВСЬКА ПТАХОФАБРИКА» ТА РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ З ВИРОБНИЦТВА М'ЯСА ПТИЦІ УКРАЇНИ

2.1. Стан та перспективи розвитку галузі з виробництва м'яса птиці України

Виробництво м'яса птиці є однією з найбільш швидкозростаючих галузей у світі. За останні десятиліття споживання пташиного м'яса значно збільшилося, що призвело до зростання попиту на цей вид продукту. Найбільшими виробниками пташиного м'яса є США, Китай, Бразилія, Росія та Індія. Ці країни вирощують значні обсяги пташиного м'яса та експортують його на світові ринки.

Світове виробництво м'яса за усіма видами зростає уже протягом декількох років у середньому на 2% з кожним роком, згідно даних OECDFAO Agricultural Outlook 2016-2025 [26].

Споживання пташиного м'яса постійно зростає у багатьох країнах, особливо в економіках, що розвиваються. Це пов'язано зі збільшенням доходів населення, зміною харчових звичок та доступністю пташиного м'яса за вигідними цінами. Виробництво пташиного м'яса здебільшого базується на інтенсивному вирощуванні. Фермери використовують спеціалізоване обладнання, штучне освітлення, автоматизовані системи годівлі та утримання, щоб досягти високої продуктивності і ефективності.

Багато країн залежать від імпорту пташиного м'яса, оскільки внутрішнє виробництво не задовольняє всю потребу. Найбільшими експортерами пташиного м'яса є Бразилія, США, Нідерланди, Таїланд та Україна.

На сьогодні у світі всього близько 30 країн, які є нетто-експортерами м'яса, тобто продають за кордон більше, ніж завозять. У 2014 році вперше до переліку цих країн приєдналася і Україна та зайняла 24 місце в світі, а нині Україна увійшла до переліку найбільших нетто-експортерів [26].

Провідною позицією вітчизняного експорту залишається м'ясо птиці, частка якого в загальному обсязі становить близько 84%. Найбільшим попитом українське м'ясо птиці в поточному році користується в Іраку, Нідерландах, Словаччині.

Слід відмітити, що галузь виробництва пташиного м'яса звертає особливу увагу на здоров'я та безпеку продукту. Використання відповідних стандартів гігієни, вакцинація птиці та контроль за харчовою безпекою є важливими аспектами у вирощуванні птахів.

Загалом, виробництво м'яса птиці є важливою галуззю глобальної харчової промисловості. Швидке зростання споживання пташиного м'яса, залучення нових ринків та постійна увага до якості та безпеки продукту сприяють його подальшому розвитку.

Історія птахівництва в Україні має довгу та багатогранну історію, яка починається ще з давніх часів. В українському селянському господарстві птахівництво завжди було поширеним. Селяни вирощували курей, качок, гусей та інших домашніх птахів для отримання м'яса, яєць та пуху.

У період радянської влади були створені колгоспи та радгоспи, які вже на промисловій основі займалися вирощуванням птахів. Були створені спеціалізовані птахоферми, де масово вирощували птицю для забезпечення населення м'ясом та яйцями.

Після отримання незалежності України в 1991 році, птахівництво пережило перехідні періоди та адаптацію до ринкових умов. Багато колгоспів та птахоферм були приватизовані, а приватні підприємства почали активно розвивати галузь. Сьогодні українське птахівництво є досить розвиненим та конкурентоспроможним. Існують великі птахоферми та агрохолдинги, які займаються масовим вирощуванням птиці. Технології вирощування постійно вдосконалюються, з'являються нові сорти птиці, використовуються сучасні методи годівлі та утримання.

В Україні функціонує мережа птахофабрик, яка досить рівномірно розташована на території країни. Постійне впровадження прогресивних

					БЕП32.11.002.КРБ	Лист
						29
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

технологій при будівництві індустріальних птахофабрик, використання сучасних підходів до вирощування птиці дають свої результати.

Кількість поголів'я птиці, обсяги виробництва м'яса та яєць за роками представлено у табл.2.1.

Таблиця 2.1

Дані про поголів'я птиці, виробництвом яса та яєць в Україні [27]

	Кількість сільськогосподарських тварин на 1 січня птиця, млн. голів	Виробництво основних видів продукції тваринництва	
		м'ясо (у забійній масі), тис.т	яйця, млн.шт
1990	255,1	4357,8	16286,7
1991	246,1	4029,1	15187,8
1992	243,1	3400,9	13496,0
1993	214,6	2814,5	11793,8
1994	190,5	2677,4	10153,7
1995	164,9	2293,7	9403,5
1996	149,7	2112,7	8763,3
1997	129,4	1874,9	8242,4
1998	123,3	1706,4	8301,4
1999	129,5	1695,3	8739,7
2000	126,1	1662,8	8808,6
2001	123,7	1517,4	9668,2
2002	136,8	1647,9	11309,3
2003	147,4	1724,7	11477,1
2004	142,4	1599,6	11955,0
2005	152,8	1597,0	13045,9
2006	162,0	1723,2	14234,6
2007	166,5	1911,7	14062,5
2008	169,3	1905,9	14956,5
2009	177,6	1917,4	15907,5
2010	191,4	2059,0	17052,3
2011	203,8	2143,8	18689,8
2012	200,8	2209,6	19110,5
2013	214,1	2389,4	19614,8
2014	230,3	2359,6	19587,3
2015 ¹	213,3	2322,6	16782,9
2016 ¹	204,0	2323,6	15100,4
2017 ¹	201,7	2318,2	15505,8
2018 ¹	204,8	2354,9	16132,0
2019 ¹	211,7	2492,4	16677,5
2020 ¹	220,5	2477,5	16167,2
2021 ¹	200,7	2438,3	14071,3
2022 ¹	202,2		

Україна стала великим виробником птахівницької продукції та експортером на міжнародний ринок. Українське м'ясо птиці та яйця завойовують популярність за кордоном завдяки своїй якості та конкурентоспроможній ціні.

Таким чином, птахівництво в Україні проходило шлях від традиційного селянського господарства до сучасної промислової галузі. За останні десятиліття птахівництво значно розширилося та стало важливим сектором аграрної економіки країни.

Основним виробником курятини, який займає велику частку цього ринку, є ПАТ «Миронівський хлібопродукт», а також ТОВ Птахокомплекс «Дніпровський», ТОВ «Агро-Овен», ПАТ «Володимир-Волинська птахофабрика», Птахо, ПФ Варто.

Лідером з виробництва м'яса птиці та прикладом для розвитку інших підприємств галузі є ПАТ «Миронівський хлібопродукт». Продукція «Миронівського хлібопродукту» відома під кількома брендами. Найвідоміші серед них: «Наша Ряба» (охолоджена курятина); «Легко!» (заморожені напівфабрикати); «Дружба Народів», «Башинський», «Європродукт» (ковбасні вироби та копченості) [28].

Незважаючи на поширену в ЗМІ помилкову думку про «гігантські дотації», держпідтримка українського АПК значно поступається навіть найближчим сусідам: Польщі, Угорщині, Болгарії. Наші найнебезпечніші конкуренти по м'ясу не тільки на зовнішніх ринках, але вже і на нашому, вітчизняному. З кожним роком їх продукція все більше витісняє вітчизняну.

Але навіть при такому критичному рівні фінансування і не стабільному економічному середовищі, українська курятина залишається дешевшою європейської, що дозволяє Україні утримувати сильні позиції експортера на світових ринках.

Україна має достатньо сприятливе середовище для розвитку промислового птахівництва як для задоволення потреб внутрішнього так і зовнішнього споживача. Саме ця галузь на даний момент динамічно розвивається і не вимагає значної підтримки зі сторони держави. Основними чинниками розвитку даної галузі є стабільність процесу купівлі-продажу, а також встановлення такого рівня цін, який би задовольняв суб'єктів ринку.

Українське птахівництво розвивається відповідно до світових тенденцій, в своєму розвитку проходить етапи, характерні для передових країн у цій галузі, провідну роль у виробництві м'яса займають великі і середні підприємства, і їх роль посилюється.

Особливості ринку м'яса птиці в Україні включають наступні аспекти:

1. Висока самодостатність – Україна є однією з найбільш самодостатніх країн у виробництві м'яса птиці. Внутрішнє виробництво м'яса птиці задовольняє значну частину попиту на ринку.

2. Інтеграція галузі – багато підприємств українського ринку м'яса птиці працюють у форматі вертикальної інтеграції, контролюючи всі етапи виробництва, від вирощування птахів до переробки та реалізації готової продукції.

3. Висока експортна потенція – Україна є великим експортером м'яса птиці. За останні роки виробництво м'яса птиці значно зросло, що дозволяє активно постачати свою продукцію на зовнішні ринки, зокрема до країн ЄС, Близького Сходу та Африки.

4. Використання сучасних технологій – багато підприємств впроваджують сучасні технології вирощування птахів, включаючи автоматизовані системи годівлі, утримання та контролю параметрів середовища. Це дозволяє досягти високої продуктивності та якості м'яса птиці.

5. Регулювання якості та безпеки – Україна впроваджує нормативно-правові акти, що регулюють якість та безпеку продукції, зокрема

м'яса птиці. Це включає систему сертифікації та контролю, що забезпечує відповідність продукції вимогам стандартів.

6. Зміна споживацьких звичок – в останні роки споживання м'яса птиці в Україні постійно зростає, що пов'язано зі зміною харчових звичок населення та сприятливим співвідношенням ціни та якості продукту.

7. Розвиток органічного виробництва – спостерігається зростання інтересу до органічного виробництва м'яса птиці. Багато підприємств переходять до вирощування птахів на екологічно чистих господарствах з використанням натуральних кормів та відсутністю хімічних добавок.

Україна має потенціал для подальшого розвитку ринку м'яса птиці і збільшення експортних обсягів завдяки високій самодостатності, використанню сучасних технологій та відповідності вимогам якості та безпеки продукції.

При цьому Україна має свої особливості щодо споживання м'яса, які визначаються культурними, економічними та соціальними факторами. М'ясо має важливе значення у харчуванні українського населення. Українці вважають м'ясо необхідним компонентом раціону харчування і включають його в свої щоденні страви. Особливо популярними є свинина, курятина та яловичина.

Українська кухня має багато традиційних страв, в яких м'ясо виступає важливим інгредієнтом. Наприклад, борщ з м'ясом, голубці, ковбаси та шашлики є популярними стравами в українській культурі. Українці мають традицію готувати їжу вдома, використовуючи свіжі і натуральні інгредієнти. Це означає, що багато сімей купують сировину для м'ясних страв і готують їх самостійно, що впливає на споживання м'яса в ресторанах та фаст-фуд закладах.

У деяких релігійних групах, зокрема у православних та католицьких, існують періоди посту, коли споживання м'яса обмежується. Це може вплинути на споживання м'яса в певні періоди року.

					БЕП32.11.002.КРБ	Лист
						33
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

В останні роки спостерігається зростання інтересу до здорового способу життя, включаючи більш збалансовану харчову поведінку. Це призводить до збільшення попиту на якісне м'ясо, органічне та екологічно чисте м'ясо, а також до зменшення споживання шкідливих м'ясних продуктів.

Загалом, споживання м'яса в Україні має свої особливості, визначені культурними, соціальними та економічними факторами. Зростання усвідомлення здорового способу життя та збільшення попиту на якісне м'ясо можуть сприяти змінам у споживанні м'яса в майбутньому.

Українське птахівництво також зіткнулося з деякими проблемами. Багато птахоферм та птахозаводів використовують застаріле обладнання та інфраструктуру, що обмежує їхню ефективність та конкурентоспроможність.

Також слід підкреслити недостатнє фінансування галузі: підприємства птахівництва відчують фінансові труднощі, обмежені ресурси та недостатню підтримку з боку держави.

Вирощування здорової птиці залежить від якості кормів. Україна часто залежить від імпорту кормів, що може впливати на якість та вартість продукції. Багато птахоферм використовують застарілі методи годівлі, утримання та обробки птиці. Відсутність сучасних технологій обмежує їхню продуктивність та ефективність.

Птахівництво також зазнає загроз з боку хвороб, таких як пташиний грип та інші заразні захворювання, які можуть призвести до масових втрат птиці та обмежень у виробництві.

Незважаючи на ці проблеми, птахівництво в Україні має потенціал для подальшого розвитку та вдосконалення. Для цього необхідно залучати інвестиції, модернізувати технології, поліпшувати якість кормів, підтримувати розвиток стандартів безпеки та якості, а також сприяти дослідженням та інноваціям у галузі.

Перспективи ринку м'яса птиці в Україні є обнадійливими, оскільки цей сегмент сільськогосподарського виробництва демонструє стійкий ріст та

потенціал для подальшого розвитку. Деякі з перспектив на ринку м'яса птиці в Україні включають:

1. Збільшення внутрішнього споживання – споживання м'яса птиці в Україні значно зросло, а цей тренд ймовірно буде продовжуватися. Зростання доходів населення, зміна харчових звичок та висока доступність м'яса птиці сприяють збільшенню його споживання.

2. Експортні можливості – Україна має потенціал стати важливим експортером м'яса птиці на світовому ринку. Застосування сучасних технологій, висока якість продукції та конкурентоспроможна ціна роблять українське м'ясо птиці привабливим для зовнішніх ринків.

3. Великі агрохолдинги активно розвивають сегмент птахівництва, вкладаючи в сучасні технології, вирощуючи птицю на великих масштабах та забезпечуючи стандарти якості та безпеки. Це сприяє зростанню виробництва та покращенню якості продукції.

4. Україна має потенціал замінити імпортне м'ясо птиці власним виробництвом. Зниження залежності від імпорту та збільшення внутрішнього виробництва сприятимуть зростанню виробництва та розвитку місцевого ринку.

5. Сприятливі природні умови для розвитку птахівництва, включаючи доступ до великих земельних площ, розташування в аграрній зоні та наявність великої кількості кормових рослин.

Однак, для досягнення повного потенціалу ринку м'яса птиці в Україні необхідно вирішувати такі завдання, як модернізація технологій, підвищення якості продукції, розвиток ефективної системи управління, покращення інфраструктури та забезпечення стандартів безпеки та якості.

2.2. Історія розвитку та характеристика ПрАТ «Миронівська птахофабрика»

ПрАТ «Миронівська птахофабрика» входить до складу агрохолдингу МХП, що є найбільшим виробником курятини в Україні, охоплює близько 35% від загального споживання курятини і більше 55% українського ринку промислового виробництва курятини.

ПРАТ «Миронівська птахофабрика» – це підприємство замкнутого циклу: від вирощування добового курчати до виробництва м'яса бройлерів, яке знаходиться в Канівському районі Черкаської області. До складу птахофабрики входять інкубаторно-птахівнича станція, 27 виробничих ділянок з вирощування птиці, комплекс з переробки м'яса курчат-бройлерів, цех утилізації продуктів виробництва, транспортна служба та очисні споруди.

Підприємство зареєстроване 28 липня 2006 року на основі рішення загальних зборів акціонерного товариства ПРАТ «Миронівська птахофабрика» – є підприємством замкнутого циклу від виробництва добового молодняка до виробництва м'яса курчат-бройлерів.

Введення птахофабрики в експлуатацію відбувалось у два етапи. Запуск першої черги розпочався у 2006 році і успішно завершився у 2007 році. Запуск другої черги розпочався в 2008 році й завершився у 2009 році. Також у 2015- 2017 роках відбулось розширення підприємства за рахунок будівництва трьох нових ділянок з вирощування птиці.

ТМ «Наша ряба» – один з найбільш сильних продуктових брендів в Україні. 100% курятини виробляється і переробляється на підприємствах МХП. Сегмент птахівництва включає 3 бройлерні птахофабрики і 2 птахофабрики з розведення батьківського поголів'я та виробництва інкубаційного яйця.

15 розподільчих центрів компанії та власний парк вантажівок-рефрижераторів дозволяють доставляти клієнтам охолоджену й заморожену продукцію у найкоротші строки.

Проведемо опис підприємства за ключовими напрямками [29]:

					БЕП32.11.002.КРБ	Лист
						36
Ізм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

1. Операційна діяльність:

- інкубаторно-птахівнича станції потужністю 214 444 800 яєць/рік.
- 27 виробничих ділянок з вирощування птиці (24 ділянки – по 16 пташників, 2 – по 20 пташників та 1 ділянка складається з 8 пташників).
- комплекс з переробки курчат-бройлерів. Діє дві лінії забою птиці.

2. Інші об'єкти підприємства:

- цех утилізації продуктів виробництва.
- очисні споруди комплексу з переробки курчат-бройлерів.
- транспортна служба.

3. Показники роботи підприємства:

- кількість голів, яку виростили, – 140 975 760 голів/рік.
- кількість голів, які забили, – 140 975 760 голів/рік або 460 000 голів/день.
- виробництво м'яса птиці – 247 345 746 тонн/рік або 810 000 тонн/день.

- збереженість птиці – 96,3 %.
- конверсія корму – 1,707.

4. Сертифікація підприємства:

• впроваджена інтегрована система управління сільськогосподарським виробництвом globalg.a.p., яка охоплює процеси вирощування птиці від отримання яйця до транспортування птиці на забій. Вимоги стандарту ґрунтуються на належній сільськогосподарській практиці (gar – good agricultural practice), системі аналізу ризиків та критичних точок контролю (система наср), охороні навколишнього середовища, здоров'ї та добробуті працівників, благополуччі тварин.

• система менеджменту якості та безпечності харчової продукції розроблена та впроваджена на основі аналізу ризиків та критичних точок контролю (система наср – hazard analysis and critical control points) й належної виробничої практики (gmp - good manufacturing practice),

сертифікована на відповідність міжнародного стандарту безпеності харчових продуктів - brc food safety.

- забій та переробка птиці відповідають ісламським канонічним нормам, у наявності «halal certificate».

5. Соціальне забезпечення працівників:

- видача пільгової продукції 1 раз на місяць кожному працівнику в розмірі 6,5 кг м'яса курей-бройлерів.

- кожного робочого дня – гарячий комплексний обід вартістю 1 грн.

- забезпечення робочих спецодягом та спецвзуттям.

- безкоштовна розвозка працівників на роботу транспортом підприємства.

- можливість навчатись працівникам та їхнім дітям за рахунок підприємства у вищих навчальних закладах України всіх типів власності.

- відзначення щопівроку найкращих працівників робітничих професій підприємства занесенням на дошку пошани з щомісячним додатковим преміюванням протягом 6 місяців;

- у випадку важкої хвороби працівника підприємства або членів його родини надається матеріальна допомога на лікування.

- надається матеріальна допомога працівникам на ритуальні послуги при похованні близьких родичів.

- забезпечення новорічними подарунками дітей працівників підприємства до 14 років;

- молодих спеціалістів та працівників підприємство забезпечує тимчасовим та постійним житлом. На сьогодні до послуг спеціалістів чотири гуртожитки та два багатоквартирні житлові будинки.

Кількість працівників підприємства – 3 622 особи.

6. Місцеві спільноти та розвиток району за рік:

- сплачено податків до бюджетів різних рівнів на суму понад 156 млн грн.

- питома вага податкових надходжень від мпф, що надійшли до районного бюджету канівського району за 2017 рік, склала 36,4 % або 42,1 млн грн. При цьому ПДФО склав 39,9 млн грн.

					БЕП32.11.002.КРБ	Лист
						38
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

2.3. Діагностика внутрішнього стану ПрАТ «Миронівська птахофабрика»

Аналіз обсягів виробництва та реалізації продукції

Для аналізу обсягів виробництва продукції в натуральному та вартісному виразі складаємо аналітичну таблицю 2.2. [30]

Таблиця 2.2
Виробництво продукції в натуральному та вартісному виразі

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1. Обсяг виробленої промислової продукції (без ПДВ та акцизного збору), тис.грн.				
в діючих оптових цінах підприємства, тис.грн.	7317745,0	8276880,0	959135,0	13,1
у порівнянних цінах, тис.грн.	7317745,0	7771445,2	453700,2	6,2
Фактично виготовлено продукції, т	232905598,9	247345746,	14440147,1	6,2

У звітному році порівняно з попереднім роком підприємство збільшило обсяг виробленої промислової продукції в діючих оптових цінах на 959135,0 тис. грн, що становить 13,1% зростання. Це збільшення було досягнуте завдяки зростанню обсягу виробленої продукції в натуральному виразі на 14,44 млн. тонн або 6,2%.

Також треба відзначити, що зміна цін на продукцію також вплинула на збільшення обсягу виробництва в вартісному виразі. Загальне зростання обсягу виробленої промислової продукції є позитивним показником і свідчить про популярність продукції підприємства на ринку.

Аналіз факторів, що впливають на зміну обсягів виробництва

Для визначення факторів, що впливають на зміну обсягу виробництва продукції, складаємо аналітичну таблицю 2.3.

Аналізуючи дані, можна встановити, що обсяг виробленої промислової продукції в порівнянних цінах збільшився у звітному році на 959135,0 тис. грн., а зростання обсягу виробництва продукції в натуральному виразі склало 14440,15 тис. тонн. Помітно, що зростання обсягу виробництва в натуральному виразі призвело до збільшення обсягу виробленої продукції в

діючих цінах на 453700,2 тис. грн. Також варто відмітити, що збільшення середньої оптової ціни спричинило ріст обсягу виробленої продукції на 505434,81 тис. грн.

Таблиця 2.3

Вплив зміни середньої оптової ціни та фактично виробленої продукції на обсяг виробництва продукції

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення		
			всього	в т.ч. за рахунок	
				ОП	Ц
1. Обсяг виробленої промислової продукції в діючих цінах (без ПДВ та акцизу), тис. грн.	7317745	8276880	959135,0	453700,2	505434,81
2. Фактично вироблено продукції, тис.т	232905,60	247345,75	14440,15	453700,2	-
3. Середня оптова ціна 1 тони, грн.	31419,361	33462,795	2043,43	-	505434,81

Ці показники свідчать про позитивну динаміку виробництва промислової продукції підприємства. Збільшення обсягу виробництва як у натуральному, так і в вартісному виразі свідчить про зростання попиту на продукцію підприємства та успішну роботу на ринку.

Аналіз технічного стану основних фондів

Для аналізу технічного стану основних фондів складемо таблицю 2.4.

Таблиця 2.4

Зміна технічного стану основних фондів

Показники	На початок року	На кінець року	Відхилення
Попередній рік			
1. Первісна вартість ОФ, тис. грн.	234671	386253,0	151582
2. Знос, тис. грн.	74143	127363,0	53220
3. Залишкова вартість ОФ, тис. грн.	160528	258890,0	98362
4. Коефіцієнт придатності	0,684	0,67	-0,01
5. Коефіцієнт зносу	0,32	0,33	0,01
Звітний рік			
1. Первісна вартість ОФ, тис. грн.	386253	436793,0	50540
2. Знос, тис. грн.	127363	4924,0	-122439
3. Залишкова вартість ОФ, тис. грн.	258890	431869,0	172979
4. Коефіцієнт придатності	0,67	0,99	0,32
5. Коефіцієнт зносу	0,33	0,01	0,04

Протягом двох років первісна вартість основних фондів підприємства збільшувалась. У попередньому році вона зросла на 151582 тис. грн., а у

звітному році – на 50540 тис. грн. В той же час, сума зносу у попередньому році збільшилась на 53220 тис. грн., а у звітному році – зменшилась на 122439 тис. грн.

Ці дані свідчать про те, що основні засоби підприємства знаходяться у хорошому технічному стані. Коефіцієнт придатності, який дорівнює 0,99, підтверджує, що підприємство є новим та інноваційним.

Такі показники свідчать про успішне управління основними фондами, а також про здатність підприємства до впровадження нових технологій та інвестицій в розвиток.

Аналіз ефективності використання основних фондів основного виду діяльності

Для аналізу показників ефективності використання основних фондів основного виду діяльності складемо аналітичну таблицю 2.5.

Таблиця 2.5

Показники ефективності використання основних фондів підприємства

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
1. Обсяг виробленої промислової продукції у співвідносних цінах (ПДВ та акцизу), тис. грн.	7317745	8276880	959135
2. Середньорічна вартість основних фондів основного виду діяльності, тис. грн.	209709	345379,5	135670,5
3. Фондовіддача, грн. / грн.	34,895	23,965	-10,930
4. Фондоємність, грн. / грн.	0,029	0,042	0,013

У звітному році ефективність використання основних фондів знизилась порівняно з попереднім роком. За кожен гривню вартості основних фондів, виробництво продукції знизилось на 10,93 гривні. Це може бути пояснено введенням у звітному році основних фондів високої вартості, що не вдалося досягти аналогічного рівня виробництва.

Також слід зазначити, що фондоємність збільшилась на 0,013 грн на кожен гривню виробленої продукції. Це додатково свідчить про зниження ефективності використання основних фондів основного виду діяльності, оскільки зростання фондоємності означає використання більшої кількості ресурсів для отримання одиниці продукції.

					БЕП32.11.002.КРБ	Лист
						41
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

Ці показники вказують на необхідність аналізу та перегляду стратегії використання основних фондів, з метою поліпшення ефективності та зниження фондоємності.

Аналіз впливу фондовіддачі та вартості основних фондів основного виду діяльності на обсяг виробництва продукції

Для аналізу впливу зміни фондовіддачі та вартості основних фондів основного виду діяльності на відхилення обсягу виробництва продукції складемо аналітичну таблицю 2.6.

Таблиця 2.6

Вплив змін фондовіддачі та вартості основних фондів основного виду діяльності на зміну обсягу виробництва продукції

Показники	Поперед- ній рік	Наступ- ний рік	Відхилення		
			Всього	У т. ч. за рахунок	
				ОФ	ФВ
1. Обсяг виробленої промислової продукції у співвідносних цінах (без ПДВ та акцизу), тис. грн.	7 317 745,0	8 276 880,0	959 135,0	4 734 189,4	-3 775 054,4
2. Середньорічна вартість основних фондів основного виду діяльності, тис. грн.	209 709,0	345 379,5	135 670,5	4 734 189,4	-
3. Фондовіддача, грн./грн.	34,895	23,965	-10,930	-	-3 775 054,39

Як можна бачити з розрахунків, зростання середньорічної вартості основних фондів основного виду діяльності призвело до збільшення обсягу виробництва продукції в порівнянних цінах на 4 734 189,4 тис. грн. У той же час, зменшення фондовіддачі призвело до зниження обсягу виробництва продукції в діючих цінах на 3 775 054,39 тис. грн.

Отже, можна зробити висновок, що зростання виробництва продукції в першу чергу відбулося за рахунок підвищення середньорічної вартості основних фондів основного виду діяльності. Це свідчить про зростання капіталовкладень та розвиток підприємства, але одночасно вказує на необхідність збільшення ефективності використання цих фондів для досягнення більш високої фондовіддачі.

Аналіз динаміки, структури та ефективності використання оборотних засобів

Аналіз складу, структури та динаміки оборотних засобів

Для аналізу складу, структури та динаміки оборотних засобів складаємо таблицю 2.7.

Таблиця 2.7

Склад, структура та динаміка оборотних засобів

Показник	На початок року		На кінець року		Відхилення	
	тис.грн	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1	2	3	4	5	6	7
Попередній рік						
Оборотні засоби	11121588	100,0	13764699	100,0	2643111	-
Запаси	124356	1,12	290911	2,11	0	0,00
Поточні біологічні активи	401929	3,61	368972	2,68		
Дебіторська заборгованість	10424313	93,73	12936007	93,98	2511694	54,83
у т.ч.		0,00	0	0,00		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	8582940	77,17	10418083	75,69	1835143	42,80
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	69980	0,63	30439	0,22	-39541	-0,20
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	3040	0,03	3019	0,02	-21	0,01
Інша поточна дебіторська заборгованість	1768353	15,90	2484466	18,05	716113	12,23
Грошові кошти	1293	0,01	275	0,01	-1018	-0,01
Інші оборотні активи	169697	1,53	168534	1,22		

Продовження табл. 2.7

1	2	3	4	5	6	7
Звітний рік						
Оборотні засоби	13764699	100,0	9907588	100,0	-3857111	-
Запаси	290911	2,11	478798	4,83	187887	2,72
Поточні біологічні активи	368972	2,68	439903	4,44	70931	1,76
Дебіторська заборгованість	12936007	93,98	8698362	87,79	-4237645	-6,18
у т.ч.					0	0,00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	10418083	75,69	7128419	71,95	-3289664	-3,74
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	30439	0,22	42793	0,43	12354	0,21
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	3019	0,02	13686	0,14	10667	0,12
Інша поточна дебіторська заборгованість	2484466	18,05	1513464	15,28	-971002	-2,77
Грошові кошти	275	0,00	501	0,01	226	0,00
Інші оборотні активи	168534	1,22	290024	2,93	121490	1,70

На початку попереднього року дебіторська заборгованість становила найбільшу частку в структурі оборотних активів (93,73%), тоді як поточні біологічні активи складали 3,61%.

На кінець попереднього року, знову дебіторська заборгованість мала найбільшу частку в структурі оборотних засобів (93,98%), у той час як грошові засоби становили всього 0,01%.

Протягом звітнього року частка дебіторської заборгованості зменшилась до 87,79%, тоді як частка запасів зросла до 4,83%. Ця структура свідчить про необхідність поліпшення комерційної діяльності підприємства та зміни умов продажу продукції з метою зменшення суми дебіторської заборгованості.

Протягом двох років спостерігалось зростання частки запасів в структурі оборотних засобів (з 1,12% до 4,83%). Однак, загальна вартість оборотних засобів зменшилась, що суперечить тенденції збільшення обсягів виробництва продукції.

Отже, ці дані вказують на необхідність удосконалення управління дебіторською заборгованістю та запасами підприємства з метою підвищення його комерційної ефективності.

Аналіз ефективності використання оборотних засобів

Для аналізу ефективності використання оборотних засобів складаємо таблицю 2.8.

Таблиця 2.8

Показники обертання оборотних засобів

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення
1. Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах (без ПДВ та акцизу), тис. грн.	7317745	8276880	959135
2. Середній залишок оборотних засобів, тис. грн.	12443143,5	11836143,5	-607000
3. Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	0,59	0,70	0,11
4. Швидкість одного обороту оборотних засобів, днів	612,15	514,81	-97,34
5. Коефіцієнт закріплення оборотних засобів	1,70	1,43	-1,691

У звітному році в порівнянні з попереднім роком відбулась прискорена оборотність оборотних засобів, що виразилось у зменшенні тривалості одного обороту на 97,3 днів, а також у зменшенні коефіцієнта закріплення оборотних засобів на 1,691 днів. Це свідчить про підвищення ефективності використання оборотних засобів.

Проте, тривалість одного обороту залишається на високому рівні, що свідчить про недостатню ефективність використання оборотних засобів підприємством.

Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів

Для оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів складаємо таблицю 2.9.

У звітному році в порівнянні з попереднім роком спостерігалось зменшення матеріальних витрат на 55160,00 тис. грн. Одночасно, показники використання матеріальних ресурсів покращились: матеріаловіддача зросла на 0,2 грн/грн, а матеріалоємність зменшилась до 0,6125 грн/грн, хоча це все ще є високим значенням показника.

Таблиця 2.9

Показники ефективності використання сировини та матеріалів

Показники	Попередній рік	Наступний рік	Відхилення		
			всього	у т. ч. за рахунок	
				МВ	МО
1. Обсяг виробленої промислової продукції у діючих оптових цінах підприємства (без ПДВ та акцизу), тис. грн.	7317745	8276880	959135,0	-78762,23	1037897,23
2. Матеріальні витрати, тис. грн.	5124878	5069718,	-55160,0	-78762,23	-
3. Матеріаловіддача, грн./грн.	1,4279	1,6326	0,20	-	1037897,23
4. Матеріалоємність, грн./грн.	0,7003	0,6125	-0,0878	-	-

Зменшення розміру матеріальних витрат призвело до зниження обсягу виробленої промислової продукції в діючих оптових цінах на 78762,23 тис. грн. З іншого боку, зростання матеріаловіддачі сприяло збільшенню обсягу виробленої продукції в діючих оптових цінах на 1037897,23 тис. грн.

Аналіз ефективності використання трудових ресурсів

Для аналізу руху робочої сили складемо аналітичну таблицю 2.10.

Таблиця 2.10

Показники руху робочої сили

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення
1. Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу, ос.	3581	3397	-184
2. Прийнято на роботу, ос.	859	713	-146
3. Вибуло робітників, ос.	1043	645	-398
3 з них за особистим бажанням, звільнено за прогули та інші порушення трудової дисципліни, невідповідність займаній посаді, ос.	887	645	-241
4. Коефіцієнт обороту з приймання	0,240	0,210	-0,030
5. Коефіцієнт обороту з вибуття	0,291	0,190	-0,101
6. Коефіцієнт плинності кадрів	0,248	0,190	-0,058

У звітному році порівняно з попереднім роком середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу зменшилась на 184 особи. Протягом року було прийнято 713 осіб на роботу, а 645 осіб було звільнено.

Подібно до попереднього року, основними причинами звільнення працівників були особисте бажання працівників, прогули та порушення трудової дисципліни, а також невідповідність займаній посаді, що становило відповідно 887 і 645 осіб.

Значення та зміни показників руху робочої сили свідчать про помірний рух на підприємстві як у попередньому, так і у звітному році. Зменшення текучості кадрів може стати потенційним резервом для підвищення продуктивності праці та покращення результатів діяльності підприємства.

Аналіз впливу трудових факторів на обсяг виробництва продукції

Для аналізу впливу трудових факторів на обсяг виробництва продукції складемо таблицю 2.11.

Таблиця 2.11

Вплив трудових факторів на обсяг виробництва продукції

Показники	Поперед- ній рік	Звітний рік	Відхилення		
			всього	у тому числі за рахунок	
				ЧСУ	ВРІР
1. Обсяг виробленої промислової продукції у співвідносних цінах (без ПДВ та акцизу), тис. грн.	7317745,0	8276880	959135	-376002,54	1335137,5
2. Середньооблікова чисельність персоналу, ос.	3581	3397	-184	-376002,54	-
3. Середньорічна продуктивність одного робітника, тис. грн./ос.	2043,49	2436,53	393,03	-	1335137,5

У наступному році в порівнянні з попереднім роком середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу зменшилась на 184 особи. Водночас, середньорічна продуктивність одного працівника зросла на 393,03 тис. грн.

Скорочення кількості працівників призвело до зниження обсягу виробництва на 376002,54 тис. грн., тоді як підвищення продуктивності праці спричинило зростання обсягу виробництва на 1335137,54 тис. грн. Таким чином, збільшення виробництва продукції було в основному результатом підвищення продуктивності праці.

Аналіз використання робочого часу

Для аналізу використання робочого часу складемо таблицю 2.12.

Таблиця 2.12

Використання робочого часу на підприємстві

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1. Обсяг виробленої промислової продукції у співвідносних цінах (без ПДВ та акцизу) (ППС), тис. грн.	7317745	8276880	959135	13,11
2. Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу (ЧСУ), ос.	3581	3397	-184	-5,14
3. Кількість людино-годин, що відпрацювали всі робітники (Ч)	6965045	2136552	-4828493	-69,32
4. Середнє число людино-годин, відпрацьованих одним робітником (Ч1Р)	1945,00	1962,00	17,00	0,87
5. Середньорічна продуктивність одного працівника (ВГ1Р), тис. грн. / ос.	2043,492	2436,53	393,03	19,23
6. Середньогодинна продуктивність одного працівника (ВЧ1Р), грн. / ос.	1050,64	1241,86	191,22	18,20

Застосувавши метод факторного аналізу, ми вивчили вплив на зміну обсягу виробленої промислової продукції у співвідносних цінах, що викликаний змінами у середньообліковій чисельності робітників, середньому числу людино-годин, відпрацьованих одним робітником, а також середньогодинної продуктивності одного робітника.

У наступному році порівняно з попереднім роком середнє число людино-годин, яке відпрацьовує один робітник, збільшилося на 17 пунктів. Більш того, виробіток одного працівника також зріс: середньорічний виробіток збільшився на 393,03 тис. грн., а середньогодинний виробіток зріс на 191,22 грн.

Аналіз зміни фонду оплати праці

Для аналізу зміни фонду оплати праці складемо аналітичну табл. 2.13.

Таблиця 2.13

**Вплив зміни чисельності персоналу та середньої заробітної плати
одного робітника на зміну фонду оплати праці**

Показники	Поперед- ній рік	Звітний рік	Відхилення		
			всього	у тому числі за рахунок	
				ЧСУ	ЗП
1. Фонд оплати праці штатних робітників, тис. грн.	386826	314609	-72217	-19876,01	-52340,99
2. Середньооблікова чисельність штатних робітників облікового складу, ос.	3581	3397	-184	-19876,01	-
3. Середньорічна заробітна плата одного робітника, тис. грн.	108,02	92,61	-15,41	-	-52340,99

У порівнянні з попереднім роком, у наступному році спостерігалось зменшення фонду оплати праці для штатних робітників на 72217 тис. грн. Це зменшення було спричинене двома факторами: зменшенням чисельності штатних робітників облікового складу на 19876,01 тис. грн. та зниженням середньорічної зарплати одного робітника на 15,41 тис. грн. В результаті, загальний знижений фонд оплати праці становив 52340,99 тис. грн.

Аналіз змін продуктивності праці та середньої заробітної плати

Аналіз ефективності використання трудових ресурсів завершується шляхом розгляду співвідношення між продуктивністю праці одного робітника та середньою заробітною платою. Для цього складається аналітична таблиця 2.14.

Таблиця 2.14

Співвідношення змін продуктивності праці та середньої заробітної плати

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
1. Середньорічна продуктивність одного робітника, тис. грн./ос.	2043,49	2436,53	393,03	19,23
2. Середньорічна заробітна плата одного робітника, тис. грн.	108,02	92,61	-15,41	-14,26

Співвідношення між зміною середньорічної заробітної плати та продуктивністю праці одного робітника визначається як співвідношення відносного зміщення середньорічної заробітної плати одного робітника до відносного зміщення середньорічного виробітку одного робітника.

					БЕП32.11.002.КРБ	<i>Лист</i>
						49
<i>Изм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Подпись</i>	<i>Дата</i>		

При збільшенні продуктивності праці на 19,23%, фонд оплати праці зменшився на 14,26%. Причиною цих змін є зміни у структурі зайнятості, де відбувся перерозподіл між категоріями робітників над фахівцями та керівниками.

Підприємство раціонально використовує свої трудові ресурси, однак падіння середньорічної заробітної плати не відповідає загальноекономічним тенденціям в Україні.

Аналіз собівартості продукції та витрат на виробництво

Аналіз проводять методом порівняння питомої ваги кожного елементу витрат на виробництво з питомою вагою у попередньому році. Для цього складаємо аналітичну таблицю 2.15.

Таблиця 2.15

Структура витрат на виробництво

Елементи витрат	Абсолютне значення, тис. грн.		Структура, %		Відхилення	
	Попередній рік	Звітний рік	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютного значення	Структури
1. Матеріальні витрати	5 124 878	5 069 718	74,00	77,20	- 55 160	3,21
2. Витрати на оплату праці	386 826	314 609	5,59	4,79	- 72 217	- 0,79
3. Відрахування на соціальні потреби	79 789	63 443	1,15	0,97	- 16 346	- 0,19
4. Амортизація	45 011	26 441	0,65	0,40	- 18 570	- 0,25
5. Інші операційні витрати	1 289 328	1 092 449	18,62	16,64	- 196 879	- 1,98
Всього	6 925 832	6 566 660	100,00	100,00	- 359 172	-

Виробництво на цьому підприємстві характеризується високою матеріалоемністю, оскільки питома вага матеріальних витрат у звітному році становить 77,2%. Витрати на оплату праці складали 5,59% у попередньому році, але знизилися до 4,79% у звітному році. Частка інших операційних витрат у звітному році становила високі 16,64%.

Витрати на засоби праці відіграють лише невелику роль, складаючи 0,65% у попередньому році та зменшуючись до 0,4% у наступному році.

Зниження питомої ваги амортизації в структурі витрат пов'язане зі швидким зростанням матеріальних витрат.

Загальна сума витрат на виробництво зменшилась на 359 172 тис. грн.

Таблиця 2.16

Аналіз витрат на 1 грн. продукції

Показник	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1. Обсяг реалізованої промислової продукції в діючих оптових цінах підприємства (без ПДВ та акцизного збору), тис.грн.	7317745	8276880	959135	13,11
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	5199146	5600104	400958,00	7,71
3. Витрати на 1 гривню виробленої продукції, грн/грн.	0,710	0,677	-0,034	-

Відзначається, що питомі витрати на вироблену/реалізовану продукцію зменшились на 0,034 грн/грн, що свідчить про позитивні зміни в ефективності діяльності підприємства. Зменшення питомих витрат на 1 гривню виробленої/реалізованої продукції може бути наслідком раціоналізації виробничих процесів, ефективного управління ресурсами та оптимізації бюджету витрат. Це свідчить про позитивну тенденцію в поліпшенні продуктивності праці та ефективного використання ресурсів.

Важливо відзначити, що зменшення питомих витрат на вироблену/реалізовану продукцію має позитивний вплив на прибутковість підприємства, забезпечуючи збільшення маржі та конкурентну перевагу на ринку. Це може свідчити про успішність заходів, спрямованих на підвищення продуктивності та ефективності виробничого процесу.

Такі позитивні результати свідчать про вдале управління ресурсами та фінансову стійкість підприємства, що сприяє його стабільному розвитку та впевненому місцю на ринку.

Аналіз рівня та динаміки фінансових результатів підприємства

Для аналізу рівня та динаміки фінансових результатів представимо дані форми № 2 у вигляді таблиці 2.17.

Таблиця 2.17

Фінансові результати підприємства

Назва статті	Абсолютне значення		Відхилення	
	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне	Відносне
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	7317745	8276880	959135	13,11
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	5199146	5600104	400958	7,71
Валовий: прибуток	2118599	2676776	558177	26,35
Інші операційні доходи	181483	440313	258830	142,62
Адміністративні витрати	109253	107341	-1912	-1,75
Витрати на збут	782849	912782	129933	16,60
Інші операційні витрати	257171	84749	-172422	-67,05
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	1150809	2012217	861408	74,85
Інші фінансові доходи	10	575	565	5650,00
Інші доходи	337	1645	1308	388,13
Фінансові витрати	214220	219481	5261	2,46
Інші витрати	4021	1375	-2646	-65,80
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	932915	1793581	860666	92,26
Чистий фінансовий результат: прибуток	932915	1793581	860666	92,26

На підставі даних з форми №2 зафіксовано зростання чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 959,135 тис. грн або 13,11%. Розмір собівартості реалізованої продукції збільшився на 7,71%. У результаті, валовий прибуток збільшився на 558,177 тис. грн.

Виокремлюється той факт, що діяльність підприємства в звітному році є прибутковою. Чистий прибуток підприємства у звітному році зріс на 860,666 тис. грн або 92,26% в порівнянні з попереднім роком. Головним чином це стало можливим завдяки збільшенню валового прибутку на 558,177 тис. грн.

Ці дані свідчать про успішну фінансову діяльність підприємства, підкреслюють його здатність до генерації значних прибутків та позитивного зростання. Збільшення чистого доходу та валового прибутку свідчить про ефективну управлінську стратегію, можливо в результаті оптимізації виробничих процесів, збільшення обсягів продажу або підвищення цінової політики. Відмічається, що такі позитивні фінансові показники сприяють зміцненню фінансової стабільності та статусу підприємства на ринку.

Аналіз показників рентабельності

Для аналізу показників рентабельності складаємо таблицю 2.18.

Таблиця 2.18

Коефіцієнти рентабельності

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
Рентабельність капіталу	1,753	3,492	1,74
Рентабельність власного капіталу	8,738	10,868	2,13
Рентабельність продажів	40,75	47,80	7,05

У звітному році спостерігається зростання рентабельності капіталу на 1,74 пункти, а рентабельність власного капіталу збільшилась на 2,13 пункти.

Результати показують, що рентабельність капіталу знаходиться на задовільному рівні, що свідчить про ефективну діяльність підприємства.

Варто відмітити, що рентабельність продажів також зросла на 7,05 пункти і досягла 47,8%. Це свідчить про успішну комерційну стратегію підприємства та його здатність до генерації прибутку від реалізації продукції. Збільшення рентабельності продажів є результатом підвищення цін, покращення якості продукції або ефективного управління виробничими витратами.

Аналіз фінансового стану підприємства

Для аналізу структури та динаміки балансу складемо аналітичну таблицю 2.19.

Таблиця 2.19

Структура балансу підприємства

Стаття балансу	Абсолютні величини		Структура		Відхилення		
					Абсолютної величини		В структурі
	На початок року	На кінець року	На початок року	На кінець року	абсолютне	відносне	
Попередній рік							
Актив							
Необоротні активи	808689	917808	6,78	6,25	109119	13,49	-0,53
Оборотні активи	11121588	13764699	93,22	93,75	2643111	23,77	0,53
Баланс			0,00	0,00	0	-	0,00
Пасив							
Власний капітал	2177257	3161254	18,25	21,53	983997	45,194	3,28
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1800050	2039314	15,09	13,89	239264	13,292	-1,20
Поточні зобов'язання і забезпечення	7952970	9481939	66,66	64,58	1528969	19,225	-2,08
Баланс	11930277	14682507	100,00	100,00	2752230	23,07	-
Звітний рік							
Актив							
Необоротні активи	917808	1093325	6,25	9,94	175517	19,12	3,69
Оборотні активи	13764699	9907588	93,75	90,06	-3857111	-28,02	-3,69
Баланс	0	0	0,000	0,000	0	0	0
Пасив							
Власний капітал	3161254	5090134	21,53	46,27	1928880	61,02	24,74
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	2039314	2105042	13,89	19,14	65728	3,22	5,25
Поточні зобов'язання і забезпечення	9481939	3805737	64,58	34,59	-5676202	-59,863	-29,99
Баланс	14682507	11000913	100,00	100,00	-3681594	-25,07	-

Протягом попереднього року спостерігалось зростання капіталу підприємства на 2 752 230 тис. грн. або 23,07%. Це зростання головним чином було обумовлено збільшенням оборотних активів на 2 643 111 тис. грн. та відповідним збільшенням поточних зобов'язань.

					БЕП32.11.002.КРБ		Лист
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата			54

У звітному році капітал підприємства зменшився на 3 681 594 тис. грн. або 25,07%. Це зменшення стало наслідком скорочення оборотних активів на 3 857 111 тис. грн. і поточних зобов'язань на 5,676,202 тис. грн.

Варто відзначити, що як у наступному, так і у попередньому роках капітал підприємства формується переважно за рахунок власного капіталу, який вкладений головним чином у оборотні активи.

Аналіз показників фінансової стійкості підприємства

Для аналізу коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства складаємо таблицю 2.20.

Таблиця 2.20

Значення коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства

Показник	На початок року	На кінець року	Абсолютне відхилення
Попередній рік			
Коефіцієнт фінансової автономії	0,182	0,215	0,033
Коефіцієнт фінансового ризику	4,479	3,645	-0,835
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	1,455	1,355	-0,101
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	0,827	0,645	-0,182
Наступний рік			
Коефіцієнт фінансової автономії	0,215	0,463	0,247
Коефіцієнт фінансового ризику	3,645	1,161	-2,483
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	1,355	1,199	-0,156
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	0,645	0,414	-0,232

Коефіцієнт фінансової автономії підприємства знаходиться в межах прийнятної норми, що свідчить про помірне використання позикового капіталу, а зниження цього коефіцієнту свідчить про стабільну високу стійкість підприємства. Значення та зміна коефіцієнта фінансового ризику вказують на помірну залежність підприємства від кредиторів. Значення коефіцієнта маневреності власного капіталу свідчить про недостатню ступінь капіталізації власного капіталу підприємства.

Аналіз основних техніко-економічних показників виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Миронівська птахофабрика»

Таблиця 2.21

Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності
ПрАТ «Миронівська птахофабрика» [30]

Показник	Попередній рік	Наступний рік	Відхилення	
			абсолютне	відн.
1. Фактично вироблено продукції, тис.т	232905,6	247345,7	14440,15	6,20
2. Обсяг виробленої промислової продукції (без ПДВ та акцизного збору), тис.грн.				
в діючих оптових цінах, тис.грн.	7317745	8276880	959135,00	13,11
у співставимих цінах, тис.грн.	7317745	7771445,19	453700,19	6,20
3. Середньорічна вартість основних фондів основного виду діяльності, тис.грн.	209709	345379,5	135670,50	64,69
4. Фондовіддача, грн/грн	34,895	23,965	-10,930	
5. Середній залишок оборотних коштів, тис.грн.	12443143,5	11836143,5	-607000,00	-4,88
6. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, частки	0,59	0,70	0,11	
7. Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу, ос.	3581	3397	-184	-5,14
8. Середньорічний виробіток одного робітника, тис.грн./чол.	2043,49	2436,53	393,03	19,23
9. Фонд оплати праці штатних працівників, тис.грн.	386826,00	314609,00	-72217,00	-18,67
10. Середньорічна заробітна плата одного робітника, тис.грн.	108,02	92,61	-15,41	-14,26
11. Операційні витрати на виробництво продукції, тис.грн.	6925832	6566660	-359172	-5,19
12. Витрати на 1 гривню виробленої продукції, грн/грн	0,94	0,79	-0,15	
13. Матеріальні витрати, тис.грн.	5124878,00	5069718,00	-55160,00	-1,08
14. Матеріаломісткість, грн/грн.	0,70	0,61	-0,09	
15. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	7317745	8276880	959135,00	13,11
16. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	5199146	5600104	400958,00	7,71
17. Чистий прибуток, тис.грн.	932915,00	1793581	860666,00	92,26
18. Рентабельність капіталу, %	1,753	3,492	1,74	
19. Рентабельність продукції, %	40,749	47,799	7,05	

У звітному періоді, порівняно з попереднім роком, обсяг виробництва промислової продукції даного підприємства зріс на 959135,0 тис. грн або 13,1% у діючих оптових цінах. Цей ріст був досягнутий, зокрема, завдяки збільшенню обсягу виробленої продукції в натуральному виразі на 14,44 млн. тонн або 6,2%.

Проте, ефективність використання основних фондів у звітному році порівняно з попереднім роком знизилась. Кожна гривня, вкладена у вартість основних фондів, згенерувала на 10,93 гривні менше продукції. Це пояснюється введенням високовартісних основних фондів у звітному періоді.

Крім того, фондоємність зросла на 0,013 гривні в перерахунку на кожную гривню виробленої продукції, що також свідчить про зниження ефективності використання основних фондів основного виду діяльності.

Зауважимо, що у звітному періоді відбулося прискорення оборотності оборотних засобів, а тривалість одного обороту зменшилась на 97,3 днів. Коефіцієнт закріплення оборотних засобів також скоротився на 1,691 днів. Ці зміни свідчать про підвищення ефективності використання оборотних засобів у звітному періоді.

У звітному періоді, порівняно з попереднім роком, матеріальні витрати нашого підприємства зменшились на 55160,00 тис. грн. Це спричинило поліпшення показників використання матеріальних ресурсів. Матеріаловіддача зросла на 0,2 грн. на кожную гривню витрат, а матеріалоємність зменшилась до 0,6125 грн. на кожную гривню витрати. Варто зазначити, що хоч цей показник залишається високим, проте спостерігається позитивна тенденція щодо його зниження.

У наступному році, порівняно з попереднім, середнє число людино-годин, відпрацьованих одним робітником, зросло на 17 пунктів. Також виробіток одного працівника збільшився: середньорічний на 393,03 тис. грн, а середньогодинний – на 191,22 грн.

У порівнянні з попереднім роком, середньооблікова чисельність штатних працівників зменшилась на 184 особи в наступному році. Одночасно

					БЕП32.11.002.КРБ	Лист
						57
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

середньорічна продуктивність одного працівника зросла на 393,03 тис. грн. Підприємство характеризується матеріалоемним виробництвом, оскільки питома вага матеріальних витрат у звітному році становить 77,2%.

Чистий дохід від реалізації продукції зменшився на 959135 тис. грн або 13,11%. Собівартість реалізованої продукції збільшилась на 7,71%. Внаслідок цього валовий прибуток зріс на 558177 тис. грн.

Чистий прибуток підприємства в звітному році збільшився на 860666 тис. грн або 92,26% порівняно з попереднім роком. Головним чином, це стало можливим завдяки зростанню валового прибутку на 558177 тис. грн.

Рентабельність капіталу в звітному періоді зросла на 1,74 пунктів, а рентабельність власного капіталу збільшилась на 2,13 пунктів. Крім того, рентабельність продажів підвищилась на 7,05 пунктів і досягла 47,8%.

Узагальнюючи, можна сказати, що підприємство в цілому є прибутковим, проте його ефективність роботи є недостатньою, а використання виробничих ресурсів – не в повній мірі раціональним. У підприємства є резерви для підвищення ефективності його господарської діяльності, реалізація яких допоможе збільшити фінансовий результат.

Висновки до розділу 2

Світове виробництво м'яса за всіма видами продукції демонструє стійку тенденцію зростання протягом останніх років, щорічно збільшуючись в середньому на 2%. Зокрема, виробництво м'яса птиці демонструє найвищий темп росту, збільшуючись на 3,6% щорічно. Українське птахівництво, відповідаючи світовим тенденціям, розвивається, проходячи етапи, які характерні для передових країн у даній галузі. Великі і середні підприємства відіграють провідну роль у виробництві м'яса, посилюючи своє впливове становище.

ПАТ «Миронівський хлібопродукт» є відомим лідером у виробництві м'яса птиці і виступає прикладом для розвитку інших підприємств в галузі. «Миронівська птахофабрика», що належить до агрохолдингу МХП, є

					БЕП32.11.002.КРБ	Лист
						58
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

найбільшим виробником курятини в Україні. Це підприємство замкнутого циклу, яке займається всіма етапами виробництва м'яса птиці, включаючи вирощування добових курчат, переробку м'яса бройлерів та утилізацію продуктів виробництва. У звітному періоді обсяг виробленої промислової продукції на ПАТ «Миронівська птахофабрика» збільшився на 959135,0 тис. грн. або 13,1% у порівнянні з попереднім роком. Це досягнуто завдяки збільшенню обсягу виробленої продукції в натуральному виразі на 14,44 млн. тонн або 6,2%.

Зафіксовано зниження ефективності використання основних фондів у порівнянні з попереднім роком – фондівдача знизилась на 10,93 грн/грн. Крім того, матеріаловіддача зросла на 0,2 грн. на кожну гривню витрат, а матеріалоємність зменшилась до 0,6125 грн. на кожну гривню витрати. Проте значний прогрес був досягнутий у прискоренні оборотності оборотних засобів – тривалість одного обороту зменшилась на 97,3 днів. Важливо зазначити, що середньорічний виробіток одного працівника збільшився на 393,03 тис. грн, а середньогодинний виробіток зрос на 191,22 грн.

Чистий дохід від реалізації продукції зменшився на 959135 тис. грн або 13,11%. Собівартість реалізованої продукції зросла на 7,71%. Незважаючи на це, валовий прибуток збільшився на 558177 тис. грн, що сприяло збільшенню чистого прибутку підприємства в звітному році на 860666 тис. грн або 92,26% порівняно з попереднім роком.

Рентабельність капіталу в звітному періоді зросла на 1,74 пунктів, а рентабельність власного капіталу збільшилась на 2,13 пунктів. Крім того, рентабельність продажів підвищилась на 7,05 пунктів і досягла 47,8%.

Чистий прибуток підприємства також зріс у звітному році на 860666 тис. грн. або 92,26% порівняно з попереднім роком. Це досягнуто завдяки збільшенню валового прибутку на 558177 тис. грн. У цілому можна зазначити, що підприємство показує прибутковість, але є потенціал для поліпшення його ефективності та оптимізації використання виробничих ресурсів.

					БЕП32.11.002.КРБ	Лист
						59
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

РОЗДІЛ 3

ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ

ПРАТ «МИРОНІВСЬКА ПТАХОФАБРИКА»

Для підвищення ефективності ПрАТ «Миронівська птахофабрика» пропонується встановити інноваційну автоматичну систему патрання Marel Poultry. Дане обладнання буде встановлено на лінії забою.

Основні переваги запропонованої лінії включають наступне:

- лінія повністю автоматизована, ручна операція потрібна тільки на етапі навішування тушок;
- ріжучі модулі працюють автономно, виконуючи кожен свою операцію.
- кожен модуль може бути налаштований оптимальним чином для випуску необхідних порцій, що збільшує вихід продукції, що користується попитом.
- ціна лінії помітно нижче вартості аналогічних систем, проте вона відповідає всім стандартам якості і має відмінні технічні параметри.

Впровадження цієї лінії дозволить зменшити кількість персоналу, необхідного для даного процесу, і відповідно підвищить продуктивність праці та ефективність на підприємстві.

Нормативні дані для проведення розрахунків представлені у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Нормативно-довідкова інформація для розрахунків

Показники	Позначення	Значення
Норматив відрахувань до соціальних фондів % ,	Осф	22
Норма амортизації вартості будівлі,%	НАб	5
Норма витрат на ремонтні роботи по виробничій будівлі %	НРб	2
Норма амортизації обладнання,%	Нао	20
Норма витрат на ремонтні роботи обладнання, %	Нро	5,4
Норма витрат на утримання і експлуатацію обладнання, %	Нсо	1,8
Річний фонд робочого часу робітника, ч	Фг	1996
Вартість 1кВт.ч електроенергії, грн	Се	5,5
Коефіцієнт використання інженерного ресурсу	Кір	0,8
Годинна тарифна ставка, грн	ТСч	
робочого 4-го розряду		70,5

Розрахунок величини інвестицій для реалізації проекту

Для здійснення проекту необхідні інвестиції (І), загальна сума яких складається з:

- первісної вартості впроваджуваного обладнання (ПВоб);
- первісної вартості будівельних робіт (ПВбуд);
- додаткових оборотних коштів, які знадобляться комбікормовому заводу у разі збільшення обсягу виробництва продукції (ΔОК);

$I_{\text{МАРК}}$ – інвестиції у маркетингову компанію для забезпечення реалізації продукції.

$$I = Ц + М + Тр + Д + \text{Недоам.} - Л, \quad (3.1)$$

де Ц – ціна придбання нового устаткування;

М – вартість монтажних робіт (10% від вартості нового обладнання);

Д – витрати на демонтаж устаткування, що замінюється (50 % від вартості монтажу);

Тр – транспортно-складські витрати (8 % від вартості устаткування).

Характеристика обладнання представлена у табл. 3.1

Таблиця 3.2

Техніко-економічна характеристика замінюваного та впровадженого обладнання

Показники	Напівавтоматична система патрання	Автоматична система патрання
Установлена потужність струмоприймачів, кВт	32	28
Чисельність обслуговуючого персоналу, ос. у тому числі:		
3-го розряду	10	3
Ціна придбання устаткування, тис. грн.	1780	2 120

Ціна придбання нового устаткування складається з вартості устаткування, монтажу та транспортно-складських витрат. Розрахуємо капітальні вкладення щодо впровадження нового устаткування:

$$KB = 2\,120 + 2\,120 * 0,08 + 2\,120 * 0,05 + (1780 * 0,1) * 0,5 + 1780 * 0,1 - 1240 * 7 * 2 = 2\,654 \text{ тис. грн}$$

Проектом не передбачено збільшення площі приміщень, проведення ремонтів та зростання обсягу оборотних коштів.

Тоді загальна величина інвестицій дорівнюватиме:

$$I = 2\,654 \text{ тис. грн}$$

Розрахунок поточних витрат по експлуатації устаткування

До числа поточних витрат по експлуатації устаткування відносять:

- амортизацію частини будівлі, яке займає устаткування (Аб);
- витрати на ремонтні роботи частини будівлі, яке займає устаткування (Рб);
- витрати з утримання та експлуатації частини виробничої будівлі, яке займає устаткування (Веб);
- амортизацію устаткування (Ау)
- витрати на ремонтні роботи з устаткування (Ру);
- витрати по експлуатації устаткування (Веу);
- витрати пари, води, електроенергії, холоду, стисненого повітря, споживаних устаткуванням (Вр);
- основну і додаткову заробітну плату робітників, що обслуговують устаткування (Зод)
- відрахування у фонди соціального забезпечення (Всф).

Усі названі статті витрат утворюють витрати по експлуатації устаткування (ЕВ):

$$ЕВ = Аб + Рб + Веб + Ау + Ру + Веу + Вр + Зод + Всф \quad (3.2)$$

Амортизація устаткування:

- замінюваного: $Ау = 1780 \cdot 0,20 \cdot 0,20 = 71,20 \text{ тис. грн.}$
- впровадженого: $Ау = (2\,120 + 170 + 106) / 1,2 \cdot 0,20 = 399,27 \text{ тис. грн.}$

Витрати на ремонтні роботи по устаткуванню визначають за формулою:

$$Ру = У_{кв} \cdot НРу, \quad (3.3)$$

					БЕП32.11.003.КРБ	Лист
						62
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

де H_{Py} – норма витрат на ремонтні роботи по устаткуванню (5,4 %).

Витрати на ремонтні роботи обладнання:

замінюваного: $P_y = 1780 * 0,054 = 96,12$ тис. грн.

впровадженого : $P_y = 2\,120 * 0,054 = 114,48$ тис. грн.

Витрати на утримання і експлуатацію устаткування визначають за формулою:

$$B_{ye} = U_{kv} * H_{ye}, \quad (3.4)$$

де H_{ye} – норма витрат на утримання і експлуатацію обладнання (1,8%).

Витрати на утримання і експлуатацію обладнання:

замінюваного: $B_{ye} = 1780 * 0,018 = 32,04$ тис. грн.

впровадженого: $B_{ye} = 2\,120 * 0,018 = 38,16$ тис. грн.

У загальному вигляді витрати на енергоресурси розраховуємо за формулою:

$$B_p = H_c * C_p, \quad (3.5)$$

де H_c – норма споживання ресурсу за рік. Це розрахункова величина. Її визначають по формулі:

$$H_c = C_g * \Phi_r * K_{vr}, \quad (3.6)$$

де C_g – годинне споживання ресурсу;

Φ_r – річний фонд робочого часу в годинах (3200 годин);

K_{vr} – коефіцієнт використання ресурсу протягом року. У розрахунках економічної ефективності використання нової техніки, рекомендується приймати значення $K_{vr} = 0,6$.

C_p – собівартість одиниці ресурсу.

Витрати по електроенергії, які споживається замінюваним та впровадженим устаткуванням розраховуються наступним чином:

замінюваного: $B_p = 32 * 3200 * 0,6 * 5,5 = 337,92$ тис. грн.

впровадженого: $B_p = 28 * 3200 * 0,6 * 5,5 = 295,68$ тис. грн.

Основну і додаткову заробітну плату робітників, що обслуговують обладнання, розраховуємо за формулою:

$$Z_{од} = \sum T C_g * (1 + K_{пд}) * \Phi_r * (1 + K_d), \quad (3.7)$$

					БЕП32.11.003.КРБ	Лист
						63
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

де ТСг – годинна тарифна ставка, грн.;

К_{пд} – коефіцієнт для визначення розміру премій і доплат – 0,2;

К_д – коефіцієнт для визначення додаткової заробітної плати – 0,15.

Основна і додаткова заробітна плата робітників, що обслуговують обладнання:

- замінюване: $З_{од} = 10 * (70,5 * (1 + 0,2) * 1996 * (1 + 0,15)) = 1\,941,91$ тис. грн.
- впроваджене: $З_{од} = 3 * (70,5 * (1 + 0,2) * 1996 * (1 + 0,15)) = 582,57$ тис. грн.

Відповідно до чинного законодавства відрахування у фонди соціального забезпечення складають 22 %.

$$В_{сф} = З_{од} * 0,22 \quad (3.8)$$

Таким чином, відрахування у фонди соціального забезпечення від заробітної плати робітників, що обслуговують обладнання становлять:

- замінюване: ОСФ = 427,22 тис. грн.
- впроваджене: : ОСФ = 128,17 тис. грн.

В таблиці 3.3 відображено суму всіх експлуатаційних витрат по замінюваному і впроваджуваному обладнанню за рік.

Таблиця 3.3

Зведення витрат за рік по замінюваному і впроваджуваному обладнанню, тис. грн

Найменування витрат	Обладнання		Відхилення
	замінюване (ЕВ ₀)	впроваджене (ЕВ ₁)	
1. Амортизація устаткування	71,20	399,27	328,07
2. Витрати на ремонтні роботи устаткування	96,12	114,48	18,36
3. Витрати на утримання та експлуатацію устаткування	32,04	38,16	6,12
4. Витрати на пару, воду, електроенергію, холод, стиснене повітря, спожиті устаткуванням	337,92	295,68	-42,24
5. Основна і додаткова заробітна плата робітників, обслуговуючих устаткування	1 941,91	582,57	-1 359,34
6. Відрахування у соціальні фонди на основі заробітної плати робітників, обслуговуючих устаткування	427,22	128,17	-299,05
Всього, грн.	2 906,41	1 558,33	-1 348,08

Розрахунок економічного ефекту

У запропонованому проекті прибутку від збільшення обсягу виробництва та від поліпшення якості немає, тому визначимо тільки прибуток від зниження витрат виробництва продукції у вигляді експлуатаційних витрат.

Річний економічний ефект від модернізації обладнання складає:

$$\Delta \Pi = 1\,348,08 \text{ тис. грн}$$

де $\Delta \Pi$ – прибуток від зниження витрат на виробництво продукції (собівартості продукції, експлуатаційних витрат).

Розрахуємо чистий прибуток:

$$\Delta \text{ЧП} = \Delta \Pi * 0,82 \quad (3.9)$$

$$\Delta \text{ЧП} = 1\,348,08 * 0,82 = 1\,105,43 \text{ тис. грн.}$$

Визначимо строк окупності капітальних вкладень засобів по формулі:

$$T = KB / \text{ЧП} \quad (3.10)$$

Строк окупності капітальних вкладень у розробку нового обладнання складе:

$$T = 2\,654 / 1\,105,43 = 2,4 \text{ року.}$$

Запропонований проект заміни лінії на автоматичну систему патрання демонструє високу економічну ефективність і господарську доцільність. За результатами аналізу можна зробити наступні висновки:

1. Проект окупається протягом 2,4 років, що свідчить про те, що інвестиції в повертаються у відносно короткий період.
2. Зниження витрат – заміна лінії на автоматичну систему патрання дозволить знизити сукупні експлуатаційні витрати на 1 348,08 тис. грн щорічно. Це вказує на оптимізацію процесів виробництва та зменшення витрат на ресурси.
3. Заміна обладнання також принесе додатковий чистий прибуток у розмірі 1 105,43 тис. грн.

Таблиця 3.5

Розрахунок ефективності проекту

Показники	Період реалізації проекту						
	0	1	2	3	4	5	всього
ІС, сума інвестованих в проект коштів, всього	2 654						2653,92
Грошовий потік від проекту		1433,49	1440,42	1448,74	1458,71	1470,68	7252,04
Середньозважена вартість капіталу (ССК),%	20						
Дисконтний множник		0,833	0,694	0,579	0,482	0,402	
Дисконтований грошовий потік у році		1194,58	1000,29	838,39	703,47	591,03	4327,76
Дисконтований грошовий потік наростаючим підсумком	-2654	-1459,34	-459,05	379,34	1082,81	1673,84	
NPV, тис. грн.							1673,84
IRR, %							46%
Індекс дохідності (ІД);							1,63
Період окупності дискон-тований (ПОдис.), років							2,55

Реалізація проекту є доцільною. Захід дозволить зекономити на заробітній платі та покращити фінансовий стан підприємства.

Капітальні вкладення складають 2 654 тис. грн. Чистий приведений дохід (NPV) складає 1673,84 тис. грн. Період окупності по грошовому потоку з урахуванням дисконтування – 2,55 років. Внутрішня норма доходності (IRR) складає 46 %. Показники свідчать про доцільність реалізації даного проекту.

Результати розрахунків по запропонованому проекту наведено в табл. 3.6. Загальний вплив на основні техніко-економічні показники підприємства наведено у табл. 3.7.

Таблиця 3.6

Вплив запропонованих заходів на основні техніко-економічні показники діяльності

№ п/п	Назва заходів	Інвестиції, тис грн			Зміна показників діяльності підприємства (+,-)								Строк окупності інвестицій років
		Усього	У тому числі		Вироблена продукція	Собівартість, тис грн				Чистий прибуток, тис грн	Чисельність зайнятих, осіб		
			Основні кошти	Оборотні активи		Усього	У тому числі						
							Матеріальні витрати	Оплата праці й відрахування на соц. заходи	Амортизаційні відрахування та витрати на утримання ОЗ і НА			Інші витрати	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Впровадження автоматичної системи патрання	2653,9	2653,9	-	-	-1348,1	-42,2	-1359,3	-299,1	328,1	1091,9	-7	2,4

Таблиця 3.7

Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності
ПрАТ «Миронівська птахофабрика» до та після впровадження заходів

Показник	Звітний рік	Проект	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1. Обсяг виробленої продукції, тис. т	247345,7	247345,7	0	0
2. Обсяг виробленої промислової продукції, тис. грн.				
в діючих оптових цінах, тис. грн.	8276880	8276880	0	0,00
у порівнянних цінах, тис. грн.	7771445,19	7771445,19	0	0,00
3. Середньорічна вартість основних фондів, тис. грн.	345379,5	348033,42	2653,92	0,77
4. Фондовіддача, грн/грн	23,96	23,78	-0,18	-0,76
5. Середній залишок оборотних коштів, тис. грн.	11836143,5	11836143,5	0	0,00
6. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, частки	0,70	0,70	0	0,00
7. Середньооблікова чисельність працівників, ос.	3397	3390	-7	-0,21
8. Середньорічний виробіток одного робітника, тис. грн./ос.	2436,53	2441,56	5,03	0,21
9. Фонд оплати праці штатних працівників, тис. грн.	314609	313249,66	-1359,34	-0,43
10. Середньорічна заробітна плата одного робітника, тис. грн.	92,61	92,40	-0,21	-0,22
11. Операційні витрати на виробництво продукції, тис. грн.	6566660	6565311,92	-1348,08	-0,02
12. Витрати на 1 гривню виробленої продукції, грн/грн	0,79337	0,79321	-0,00016	-0,02
13. Матеріальні витрати, тис. грн.	5069718	5069675,8	-42,2	0,00
14. Матеріаломісткість, грн/грн.	0,61	0,61	0	0,00
15. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	8276880	8276880	0	0,00
16. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	5600104	5598755,92	-1348,08	-0,02
17. Чистий прибуток, тис. грн.	1793581	1794686,43	1105,43	0,06
18. Рентабельність капіталу, %	3,49	3,71	0,22	
19. Рентабельність продукції, %	47,80	50,74	2,95	

За результатами розрахунків бачимо, що впровадження заходу дозволить знизити витрати на оплату праці і зменшити собівартість продукції на 1348,08 тис. грн щорічно. При цьому обсяг виробництва залишатиметься незмінним, а витрати на 1 грн продукції і матеріаломісткість знизяться.

Крім того, очікується зростання чистого прибутку підприємства на 0,06%, рентабельності капіталу на 0,22 п.п. і рентабельності продажів на 2,95 п.п. Ці показники свідчать про позитивний вплив запропонованого заходу на фінансові результати підприємства.

Ураховуючи масштаби виробництва, витрати на одиницю виробленої і реалізованої продукції, а також матеріаломісткість майже не зазнають суттєвих змін. Загалом можна зробити висновок про позитивні фінансові і економічні результати впровадження запропонованого проекту на підприємстві.

Висновок до розділу 3

Запропонований проект заміни напівавтоматичної системи патрання на автоматичну систему патрання на ПрАТ "Миронівська птахофабрика" виявляється ефективним і доцільним. Впровадження даного технічного заходу приведе до підвищення продуктивності праці на підприємстві шляхом зменшення кількості персоналу, що займається процесом патрання.

За результатами розрахунків, проект дозволить знизити сукупні експлуатаційні витрати на 1348,08 тис. грн щорічно і отримати прибуток у такому ж розмірі. Також буде отриманий додатковий чистий прибуток у розмірі 1105,43 тис. грн, а інвестиції повністю окупляться за 2,4 роки.

Оцінка проекту показує, що чистий приведений дохід (NPV) становить 1673,84 тис. грн, а період окупності по грошовому потоку з урахуванням дисконтування складає 2,55 роки. Внутрішня норма доходності (IRR) становить 46%. Ці показники свідчать про доцільність і ефективність реалізації запропонованого проекту.

Ці показники підтверджують позитивний вплив проекту на фінансові результати підприємства. Отже, на основі вищезазначених даних можна зробити висновок про економічну ефективність і господарську доцільність запропонованого проекту заміни системи патрання на ПрАТ «Миронівська птахофабрика».

					БЕП29.27.003.КРБ	Лист
						70
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

ВИСНОВОК

Оцінка та підвищення економічної ефективності підприємства є важливими аспектами його успішної діяльності, оскільки це визначає його здатність до прибутковості та досягнення позитивних фінансових результатів. Економічна ефективність вимірюється різними показниками, такими як рентабельність, оборотність активів, інвестиційна доцільність та інші.

Для оцінки економічної ефективності підприємства потрібно зібрати та проаналізувати різні дані, включаючи фінансову звітність, витрати, доходи, обсяги продажів та інші показники. Це допомагає виявити сильні та слабкі сторони підприємства та визначити можливості для поліпшення.

Підвищення економічної ефективності передбачає впровадження заходів, що спрямовані на збільшення доходів, зниження витрат та оптимізацію виробничих процесів. Це може включати вдосконалення управління фінансами, оптимізацію постачання та логістики, впровадження нових технологій та підвищення продуктивності праці.

Ефективне управління ресурсами та планування діяльності підприємства є ключовими факторами для досягнення економічної ефективності. Це включає раціональне використання фінансових, людських та матеріальних ресурсів, а також розробку стратегій та планів, спрямованих на досягнення поставлених цілей.

Постійний моніторинг та аналіз економічної ефективності дозволяють виявляти тенденції, ідентифікувати проблемні сфери та приймати своєчасні рішення для поліпшення результатів. Регулярна оцінка та коригування стратегії дозволяють підприємству адаптуватися до змінних умов ринку та забезпечити стабільність та конкурентоспроможність.

Ефективність є критичним фактором для успіху підприємства і вимагає систематичного аналізу, раціонального управління ресурсами та прийняття ефективних рішень для досягнення поставлених цілей. Підприємствам слід

					БЕП29.27.003.КРБ	Лист
						71
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

постійно працювати над покращенням ефективності, щоб забезпечити стабільність та конкурентоспроможність на ринку.

Українське птахівництво розвивається відповідно до світових тенденцій, проходячи через етапи, характерні для передових країн у цій галузі. Одним з лідерів у виробництві м'яса птиці є ПАТ «Миронівський хлібопродукт», яке є прикладом для інших підприємств у галузі. «Миронівська птахофабрика», що входить до складу агрохолдингу МХП, є найбільшим виробником курятини в Україні. Це підприємство замкнутого циклу, яке займається всіма етапами виробництва м'яса птиці, включаючи вирощування курчат, переробку м'яса бройлерів та утилізацію продуктів виробництва. В звітному періоді обсяг виробленої продукції на ПАТ «Миронівська птахофабрика» збільшився на 959135,0 тис. грн. або 13,1% порівняно з попереднім роком. Це досягнуто завдяки збільшенню обсягу виробленої продукції в натуральному виразі на 14,44 млн. тонн або 6,2%.

У порівнянні з попереднім роком, ефективність використання основних фондів знизилась, фондівіддача скоротилась на 10,93 грн/грн. Також відбулося збільшення матеріаловіддачі на 0,2 грн. на кожну гривню витрат, але матеріалоємність зменшилась до 0,6125 грн. на кожну гривню витрати. Проте, було досягнуто значного прогресу у прискоренні оборотності оборотних засобів, тривалість одного обороту скоротилась на 97,3 днів. Важливо відзначити, що середньорічний виробіток одного працівника збільшився на 393,03 тис. грн, а середньогодинний виробіток зрос на 191,22 грн.

Чистий дохід від реалізації продукції зменшився на 959135 тис. грн або 13,11%. Собівартість реалізованої продукції зросла на 7,71%. Незважаючи на це, валовий прибуток збільшився на 558177 тис. грн, що сприяло зростанню чистого прибутку підприємства в звітному році на 860666 тис. грн або 92,26% порівняно з попереднім роком.

					БЕП29.27.003.КРБ	Лист
						72
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

Рентабельність капіталу зросла на 1,74 пункти, а рентабельність власного капіталу збільшилась на 2,13 пункти в звітному періоді. Крім того, рентабельність продажів зросла на 7,05 пункти і досягла 47,8%.

Чистий прибуток підприємства також збільшився в звітному році на 860666 тис. грн або 92,26% порівняно з попереднім роком. Це було досягнуто завдяки збільшенню валового прибутку на 558177 тис. грн.

Запропоновано проект впровадження автоматичної системи патрання на ПрАТ «Миронівська птахофабрика» – він є ефективним та доцільним. Цей проект покликаний підвищити ефективність підприємства шляхом зменшення кількості працівників, задіяних у процесі патрання.

Розрахунки показують, що проект дозволить знизити щорічні експлуатаційні витрати на 1348,08 тис. грн та отримати такий же розмір прибутку. Крім того, підприємство отримає додатковий чистий прибуток у розмірі 1105,43 тис. грн, а повернення інвестицій відбудеться протягом 2,4 років.

Оцінка проекту показує, що чистий приведений дохід (NPV) становить 1673,84 тис. грн, а період окупності з урахуванням дисконтування складає 2,55 роки. Внутрішня норма доходності (IRR) становить 46%. Ці показники свідчать про доцільність та ефективність запропонованого проекту.

Отримані показники підтверджують позитивний вплив проекту на фінансові результати підприємства. Таким чином, на основі наведених даних можна зробити висновок про економічну ефективність та господарську доцільність запропонованого проекту заміни системи патрання на ПрАТ "Миронівська птахофабрика".

Отже, ми успішно виконали поставлену перед нами задачу – обґрунтували проект з підвищення ефективності ПрАТ «Миронівська птахофабрика» та розрахували його інвестиційну доцільність.

					БЕП29.27.003.КРБ	Лист
						73
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук В. Г. Ефективність діяльності підприємств: теорія, методика, аналіз. Київ : КНЕУ, 2010. 292 с.
2. Архіпов Н. М. Види ефективності операційної діяльності підприємства торгівлі. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. № 18. Ч. 1. С. 21–26.
3. Ващенко А.А. Ефективність виробничо-господарської діяльності в механізмі управління промисловими підприємствами. Економічний вісник. 2014. № 1. С. 80–87.
4. Говорушко Т. А., Климаш Н. І. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : монографія. К. : Логос, 2013. 204 с.
5. Гончарук А.Г. Управление эффективностью деятельности предприятия. Одеса : Астропринт, 2012. 260 с.
6. Гречан А.П., Радіонова Н.Й. Діагностика ефективності діяльності підприємств. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2011. № 10 (164). Ч. 1. С. 56–61.
7. Гречко А. В., Гречухін А.С. Оцінка ефективності виробничої діяльності підприємства. Ефективна економіка 2016. №1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_1_35
8. Заїнчковський А. О. Науково-теоретичні аспекти сутності понять «ефективність» та «результативність» в управлінні підприємствами. Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2016. Т. 21. Вип. 1. С. 102–104.
9. Косянчук Т., Кучма С. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства за сучасних умов. Економічні науки. 2014. № 3. С. 113–116.

10. Олексюк О. І. Економіка результативності діяльності підприємства: монографія. ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». К.: КНЕУ, 2008. 362 с.

11. Отенко В.І. Формування аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства. БІЗ ЕСІ ФОРМ. 2013. №5. С. 232–237.

12. Merchant K., Control in Business Organizations.-Boston (Ma., USA): Harvard Graduate School of Business, 1985. 176 p.

13. Kaplan R. S., Norton D. P. The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action.- Boston (Ma., USA): Harvard Business School Press, 1996. 336 p.

14. Kaplan R. S., Norton D. P. The Balanced Scorecard – Measures then drive Performance. *Harvard Business Review*, 1992. V. 70. N 1. P. 71-79.

15. Пилипенко С. М. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 10. С. 452–456.

16. Савицька О. М., Салабай В. О. Ефективність діяльності та управління підприємством: особливості використання теорії, методології та результативності аналітичних досліджень. Ефективна економіка. 2019. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7126> (дата звернення: 05.01.2023).

17. Ярославський А.О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Т. 3, вип. 20. С. 174–177.

18. Деренська Я. Оцінка ефективності діяльності підприємства. *Mechanism of an Economic Regulation*, № 1(99), 2023. С. 81-85.

19. Жнякін Б.О., Краснова В.В. Економіка підприємства: Навч. Посібник для вузів. Донецьк: Альфа-прес, 2005. 160с.

					БЕП29.27.003.КРБ	Лист
						75
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

20. Кулішов В.В. Мікроекономіка: основи теорії і практикум : [навч. посіб.]. Л. : Магнолія, 2007. 332 с.

21. Батракова Т. І. Управління ефективністю діяльності підприємства – запорука його успішного функціонування // Економічний аналіз: зб. наук. праць. 2015. Том 19. № 2. С. 13-19.

22. Назарчук Т. В., Косіюк О. М. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 560 с

23. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства: Підручник / Під заг. ред. д. екон. наук, проф.. К.: КНЕУ, 2003. 608 с.

24. Сідун В.А., Пономарьова Ю.В. Економіка підприємства. К.: Центр навчальної літератури. 2009. 491 с.

25. Завадський Й. С. Менеджмент : підруч. у 2 т.К. : УФІМБ, 1997. Т. 1. 543 с.

26. Сайт Організації світового та економічного співробітництва та розвитку . URL: www.oecd.org

27. Держстат України: [Веб-сайт]. 2023. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2023).

28. Асоціація «Союз птахівників України» [Веб-сайт]. 2022. URL: <http://www.poultryukraine.com>

29. Офіційний сайт ПрАТ «Миронівський хлібопродукт» : [Веб-сайт]. 2023. URL: <https://www.mhp.com.ua> (дата звернення: 01.06.2023).

30. Річна звітність ПрАТ «Миронівський хлібопродукт»: [Веб-сайт]. 2023. URL: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/89520/165/templ> (дата звернення: 01.06.2023).

					БЕП29.27.003.КРБ	Лист
						76
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТА**

Відділення економічне

Кафедра Економіки

Освітньо - професійно програма «Економіка»

Спеціальність 051 «Економіка»

Форма навчання денна

**ДОДАТКИ
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

**на тему: «Управління ефективністю ПрАТ «Миронівська
птахофабрика» та обґрунтування напрямів її підвищення
в сучасних умовах»**

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Студентка _____ **(Кабрицька А.В.)**

Керівник _____ **(викладач II категорії Катан В.П.)**

ОДЕСА 2023

					БЕП29.27.003.КРБ	<i>Лист</i>
						77
<i>Ізм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпись</i>	<i>Дата</i>		

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТА

Відділення економічне

Кафедра Економіки

Освітньо - професійно програма «Економіка»

Спеціальність 051 «Економіка»

Форма навчання денна

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему: *«Управління ефективністю ПрАТ «Миронівська
птахофабрика» та обґрунтування напрямів її підвищення
в сучасних умовах»*

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Студентка _____ (Кабрицька А.В.)

Керівник _____ (викладач II категорії Катан В.П.)

ОДЕСА 2023

					БЕП29.27.003.КРБ	Лист
						78
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

Зміст

1. Мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження
2. Рис.1. Система управління ефективністю та результативністю діяльності організації
3. Рис. 2. Напрями оцінки ефективності діяльності підприємства
4. Рис. 3. Вектори підвищення економічної ефективності підприємств
5. Таблиця 1 – Дані про поголів'я птиці, виробництво м'яса та яєць в Україні
6. Таблиця 2 – Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Миронівська птахофабрика»
7. Таблиця 3 – Витрати підприємства за рік до та після впровадження заходу, тис. грн
8. Таблиця 4 – Формування грошового потоку від операційної діяльності при впровадженні проекту, тис. грн.
9. Таблиця 5 – Розрахунок ефективності проекту
10. Таблиця 6 – Вплив запропонованого заходу на основні техніко-економічні показники діяльності ПрАТ «Миронівська птахофабрика»
11. Таблиця 7 – Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Миронівська птахофабрика» до та після впровадження заходу

Додаток 1

Мета роботи: дослідження теоретико-методичних основ управління ефективністю підприємства та обґрунтування напрямів її підвищення на ПрАТ «Миронівська птахофабрика» в сучасних умовах.

Завдання:

- дослідити теоретичні та методичні основи управління ефективністю підприємства;
- провести діагностику стану та перспектив розвитку галузі з виробництва м'яса птиці України;
- представити техніко-економічну характеристику ПрАТ «Миронівська птахофабрика» та визначити специфіку його розвитку;
- провести економічну діагностику стану ПрАТ «Миронівська птахофабрика»;
- здійснити оцінку ефективності ПрАТ «Миронівська птахофабрика»;
- визначити напрями підвищення ефективності ПрАТ «Миронівська птахофабрика»;
- обґрунтувати проект з підвищення ефективності ПрАТ «Миронівська птахофабрика».

Об'єкт дослідження – господарська діяльність ПрАТ «Миронівська птахофабрика».

Предмет дослідження – управління ефективністю ПрАТ «Миронівська птахофабрика».

					БЕП29.27.003.КРБ	Лист
						80
Изм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

Рис.1 Система управління ефективністю та результативністю діяльності організації

Додаток 3

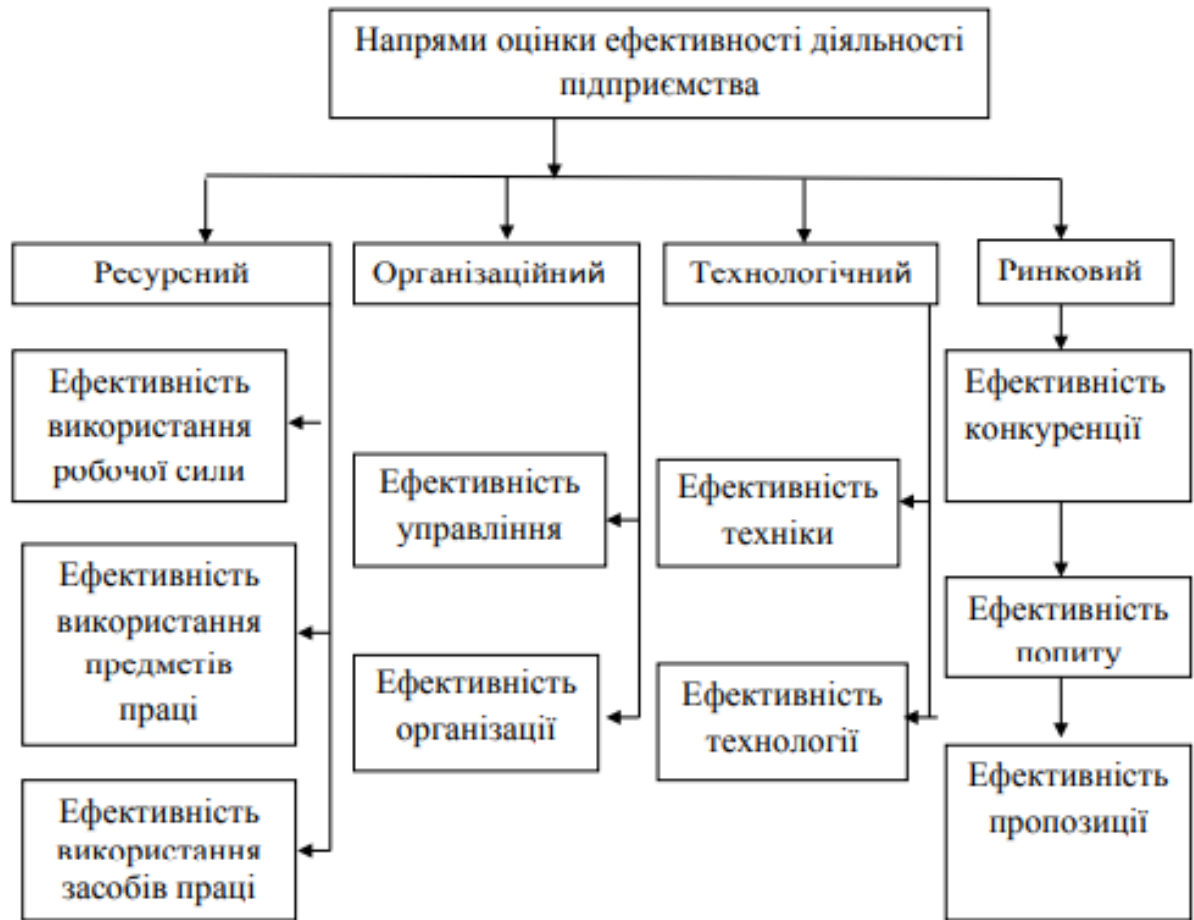

Рис. 2. Напрями оцінки ефективності діяльності підприємства

Рис. 3. Вектори підвищення економічної ефективності підприємств

Додаток 5

Таблиця 1

Дані про поголів'я птиці, виробництвом яса та яєць в Україні

	Кількість сільськогосподарських тварин на 1 січня птиця, млн. голів	Виробництво основних видів продукції тваринництва	
		м'ясо (у забійній масі), тис.т	яйця, млн.шт
1990	255,1	4357,8	16286,7
1991	246,1	4029,1	15187,8
1992	243,1	3400,9	13496,0
1993	214,6	2814,5	11793,8
1994	190,5	2677,4	10153,7
1995	164,9	2293,7	9403,5
1996	149,7	2112,7	8763,3
1997	129,4	1874,9	8242,4
1998	123,3	1706,4	8301,4
1999	129,5	1695,3	8739,7
2000	126,1	1662,8	8808,6
2001	123,7	1517,4	9668,2
2002	136,8	1647,9	11309,3
2003	147,4	1724,7	11477,1
2004	142,4	1599,6	11955,0
2005	152,8	1597,0	13045,9
2006	162,0	1723,2	14234,6
2007	166,5	1911,7	14062,5
2008	169,3	1905,9	14956,5
2009	177,6	1917,4	15907,5
2010	191,4	2059,0	17052,3
2011	203,8	2143,8	18689,8
2012	200,8	2209,6	19110,5
2013	214,1	2389,4	19614,8
2014	230,3	2359,6	19587,3
2015 ¹	213,3	2322,6	16782,9
2016 ¹	204,0	2323,6	15100,4
2017 ¹	201,7	2318,2	15505,8
2018 ¹	204,8	2354,9	16132,0
2019 ¹	211,7	2492,4	16677,5
2020 ¹	220,5	2477,5	16167,2
2021 ¹	200,7	2438,3	14071,3
2022 ¹	202,2		

Додаток 6

Таблиця 2

Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності
ПрАТ «Миронівська птахофабрика»

Показник	Попередній рік	Наступний рік	Відхилення	
			абсолютне	відн.
1. Фактично вироблено продукції, тис.т	232905,6	247345,7	14440,15	6,20
2. Обсяг виробленої промислової продукції (без ПДВ та акцизного збору), тис.грн.				
в діючих оптових цінах, тис.грн.	7317745	8276880	959135,00	13,11
у співставимих цінах, тис.грн.	7317745	7771445,19	453700,19	6,20
3. Середньорічна вартість основних фондів основного виду діяльності, тис.грн.	209709	345379,5	135670,50	64,69
4. Фондовіддача, грн/грн	34,895	23,965	-10,930	
5. Середній залишок оборотних коштів, тис.грн.	12443143,5	11836143,5	-607000,00	-4,88
6. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, частки	0,59	0,70	0,11	
7. Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу, ос.	3581	3397	-184	-5,14
8. Середньорічний виробіток одного робітника, тис.грн./чол.	2043,49	2436,53	393,03	19,23
9. Фонд оплати праці штатних працівників, тис.грн.	386826,00	314609,00	-72217,00	-18,67
10. Середньорічна заробітна плата одного робітника, тис.грн.	108,02	92,61	-15,41	-14,26
11. Операційні витрати на виробництво продукції, тис.грн.	6925832	6566660	-359172	-5,19
12. Витрати на 1 гривню виробленої продукції, грн/грн	0,94	0,79	-0,15	
13. Матеріальні витрати, тис.грн.	5124878,00	5069718,00	-55160,00	-1,08
14. Матеріаломісткість, грн/грн.	0,70	0,61	-0,09	
15. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	7317745	8276880	959135,00	13,11
16. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	5199146	5600104	400958,00	7,71
17. Чистий прибуток, тис.грн.	932915,00	1793581	860666,00	92,26
18. Рентабельність капіталу, %	1,753	3,492	1,74	
19. Рентабельність продукції, %	40,749	47,799	7,05	

Додаток 7

Таблиця 3

Витрати підприємства за рік до та після впровадження заходу, тис. грн

Найменування витрат	Обладнання		Відхилення
	замінюване (ЕВ ₀)	впроваджене (ЕВ ₁)	
1. Амортизація устаткування	71,20	399,27	328,07
2. Витрати на ремонтні роботи устаткування	96,12	114,48	18,36
3. Витрати на утримання та експлуатацію устаткування	32,04	38,16	6,12
4. Витрати на пару, воду, електроенергію, холод, стиснене повітря, спожиті устаткуванням	337,92	295,68	-42,24
5. Основна і додаткова заробітна плата робітників, обслуговуючих устаткування	1 941,91	582,57	-1 359,34
6. Відрахування у соціальні фонди на основі заробітної плати робітників, обслуговуючих устаткування	427,22	128,17	-299,05
Всього, грн.	2 906,41	1 558,33	-1 348,08

Додаток 8

Таблиця 4

Формування грошового потоку від операційної діяльності при впровадженні проекту, тис. грн.

Склад грошового потоку	Період реалізації проекту					
Зміна поточних витрат у т.ч.:						
+ зменшення витрат; "-" збільшення						
Матеріальні витрати всього	42,24	50,69	60,83	72,99	87,59	
в тому числі						
Зменшення витрат на енергоресурси (з урахуванням щорічного зростання вартості енергоресурсів на 20 %)	42,24	42,24	42,24	42,24	42,24	
Витрати на оплату праці (+ /-)	1359,34	1359,34	1359,34	1359,34	1359,34	
Єдиний Соціальний Внесок (+ /-)	299,05	299,05	299,05	299,05	299,05	
Амортизація (+ /-)	-328,07	-328,07	-328,07	-328,07	-328,07	
Інші витрати всього (+ /-)	-24,48	-24,48	-24,48	-24,48	-24,48	
у тому числі						
зміна (+ /-) витрат на ремонт устаткування	-18,36	-18,36	-18,36	-18,36	-18,36	
зміна (+ /-) витрат на утримання і експлуатацію встаткування	-6,12	-6,12	-6,12	-6,12	-6,12	
Разом Зменшення поточних витрат	1348,08	1356,53	1366,67	1378,83	1393,43	
Приріст прибутку	1348,08	1356,53	1366,67	1378,83	1393,43	
Зміна суми податку на прибуток	242,65	244,18	246,00	248,19	250,82	
Приріст ЧИСТОГО ПРИБУТКУ від проекту	1105,43	1112,36	1120,67	1130,64	1142,61	
Амортизаційні відрахування від проекту	328,07	328,07	328,07	328,07	328,07	
Грошовий потік від проекту	1433,49	1440,42	1448,74	1458,71	1470,68	7252,04

Додаток 9

Таблиця 5

Розрахунок ефективності проекту

Показники	Період реалізації проекту						
	0	1	2	3	4	5	всього
ІС, сума інвестованих в проект коштів, всього	2 654						2653,92
Грошовий потік від проекту		1433,49	1440,42	1448,74	1458,71	1470,68	7252,04
Середньозважена вартість капіталу (ССК),%	20						
Дисконтний множник		0,833	0,694	0,579	0,482	0,402	
Дисконтований грошовий потік у році		1194,58	1000,29	838,39	703,47	591,03	4327,76
Дисконтований грошовий потік наростаючим підсумком	-2654	-1459,34	-459,05	379,34	1082,81	1673,84	
NPV, тис. грн.							1673,84
IRR, %							46%
Індекс дохідності (ІД);							1,63
Період окупності дисконтований (ПОдис.), років							2,55

Ізм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата

БЕП29.27.003.КРБ

Лист

88

Додаток 10

Таблиця 6

Вплив запропонованого заходу на основні техніко-економічні показники діяльності
ПрАТ «Миронівська птахофабрика»

№ п/п	Назва заходів	Інвестиції, тис грн			Зміна показників діяльності підприємства (+,-)								Строк окупності інвестицій років
		Усього	У тому числі		Вироблена продукція	Собівартість, тис грн				Чистий прибуток, тис грн	Чисельність зайнятих, осіб		
			Основні кошти	Оборотні активи		Усього	У тому числі						
							Матеріальні витрати	Оплата праці й відрахування на соц. заходи	Амортизаційні відрахування та витрати на утримання ОЗ і НА			Інші витрати	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Впровадження автоматичної системи патрання	2653,9	2653,9	-	-	-1348,1	-42,2	-1359,3	-299,1	328,1	1091,9	-7	2,4

Додаток 11

Таблиця 7

Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності
ПрАТ «Миронівська птахофабрика» до та після впровадження заходу

Показник	Звітний рік	Проект	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1. Обсяг виробленої продукції, тис. т	247345,7	247345,7	0	0
2. Обсяг виробленої промислової продукції, тис. грн.				
в діючих оптових цінах, тис. грн.	8276880	8276880	0	0,00
у порівнянних цінах, тис. грн.	7771445,19	7771445,19	0	0,00
3. Середньорічна вартість основних фондів, тис. грн.	345379,5	348033,42	2653,92	0,77
4. Фондовіддача, грн/грн	23,96	23,78	-0,18	-0,76
5. Середній залишок оборотних коштів, тис. грн.	11836143,5	11836143,5	0	0,00
6. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, частки	0,70	0,70	0	0,00
7. Середньооблікова чисельність працівників, ос.	3397	3390	-7	-0,21
8. Середньорічний виробіток одного робітника, тис. грн./ос.	2436,53	2441,56	5,03	0,21
9. Фонд оплати праці штатних працівників, тис. грн.	314609	313249,66	-1359,34	-0,43
10. Середньорічна заробітна плата одного робітника, тис. грн.	92,61	92,40	-0,21	-0,22
11. Операційні витрати на виробництво продукції, тис. грн.	6566660	6565311,92	-1348,08	-0,02
12. Витрати на 1 гривню виробленої продукції, грн/грн	0,79337	0,79321	-0,00016	-0,02
13. Матеріальні витрати, тис. грн.	5069718	5069675,8	-42,2	0,00
14. Матеріаломісткість, грн/грн.	0,61	0,61	0	0,00
15. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	8276880	8276880	0	0,00
16. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	5600104	5598755,92	-1348,08	-0,02
17. Чистий прибуток, тис. грн.	1793581	1794686,43	1105,43	0,06
18. Рентабельність капіталу, %	3,49	3,71	0,22	
19. Рентабельність продукції, %	47,80	50,74	2,95	